

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет української й іноземної філології та журналістики
Кафедра німецької та романської філології

**МОДАЛЬНІ ДІЄСЛІВНІ ПЕРИФРАЗИ В СУЧАСНІЙ ІСПАНСЬКІЙ
ПРЕСІ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

Виконала: здобувачка 2 курсу

09- 281-М групи

Спеціальності: 035.051 Філологія

Освітньо-професійної програми:

Філологія (романські мови та
літератури (переклад включно), перша
– іспанська)

Васта Валерія Володимирівна

Керівниця: кандидат філологічних
наук, доцент Ткаченко Л.Л.

Рецензентка: кандидат філологічних
наук, доцент Короткова Л.В.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРИФРАСТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ	5
1.1. Граматичні категорії дієслова в сучасній іспанській мові.....	5
1.2. Інфінітив як неособова форма дієслова.....	11
1.3. Дієслівні перифрази з інфінітивом.....	15
1.4. Функціональна характеристика дієслівної перифрази.....	22
РОЗДІЛ 2 СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МОДАЛЬНИХ ПЕРИФРАЗ	34
2.1. Проблеми визначення модальності.....	34
2.2. Класифікація модальних перифраз за семантичним та функціональним критеріями.....	37
РОЗДІЛ 3. МОДАЛЬНІ ПЕРИФРАЗИ В МОВІ ПРЕСИ	40
3.1. Особливості використання модальних перифраз у сучасних іспанських газетах.....	40
3.2. Модальні перифрази в прямому стилі в іспанських газетах	44
ВИСНОВКИ	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	55
ДОДАТКИ	63

ВСТУП

Актуальність теми. Феномен існування в сучасній іспанській мові великої кількості перифрастичних конструкцій є свідченням до комбінаторних властивостей іспанського дієслова, як зазначав Амадо Алонсо. Він казав, що сумісність дієслів – це особливість іспанського дієслова, що не має кордонів у створенні в синтаксичних комбінаціях [42, с. 102].

Термінології для позначення перифрастичних конструкцій присвячений ряд робіт, дослідники дають даному поняттю різні визначення. Дієслівні перифрази у Ж. Гугенейма визначаються як синтаксичні словосполучення, що виражають граматичне значення описовим способом. Перифрази визначаються як дієслівні словосполучення (Л. І. Ілія), видові або граматичні аналітичні конструкції (Н. І. Улісова), морфологізовані єдності, синтаксичні побудови або дієслівні поєднання з інфінітивом (В. П. Сухотін), стійкі словосполучення з граматичною спрямованістю (О. І. Москальська), специфічні, перифрастичні або дієслівні обороти (G. Galichet, О. В. Богомолова), дієслівні групи (W. Wartburg, P. Zumthor), дієслівна або предикативна синтагма (A. Sauvageot, J. Dubois), (P. Imbs, А. Н. Степанова), синтаксична форма присудка (А. Н. Степанова та ін) [10, с. 16-17].

Однак відображення специфіки функціонування дієслівних перифрастичних конструкцій в іспанській мові, а саме в сучасній пресі передбачає уточнення самого визначення і встановлення критеріїв виділення дієслівних перифраз, їх видів і форм.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Випускню роботу виконано в межах науково-дослідної теми кафедри німецької та романської філології Херсонського державного університету «Комунікативний, структурно-семантичний та дискурсивний аспекти

дослідження мовно-мовленнєвих одиниць сучасної німецької та романських мов».

Метою дослідження є визначення форм та функцій перифрастичних конструкцій з модальними дієсловами в сучасній іспанській пресі.

Для досягнення мети в роботі поставлені наступні **завдання дослідження:**

- 1) надати загальну характеристику інфінітиву як безособової форми дієслова;
- 2) проаналізувати інфінітивні перифрастичні конструкції;
- 3) охарактеризувати дієслово і розглянути поняття, структуру та види дієслівних перифраз;
- 4) схарактеризувати модальні перифрази в іспанській мові;
- 5) визначити формивираження модальності у складі модальної дієслівної перифрази;
- 6) дослідити особливості використання модальних перифраз у сучасних іспанських газетах;

Матеріалом дослідження слугували сучасні іспанські газети *El País*, *El Mundo*, *La Voz de Galicia*.

Об'єктом дослідження є дієслівні перифрази в іспанській пресі, **предметом** – форми та функції модальних дієслівних перифраз.

Методи дослідження зумовлені метою, поставленими завданнями та фактичним матеріалом. У нашій роботі використані такі методи: *індукативний*, за допомогою якого ми з'ясували визначення перифраз та їх здатність виступати предикатом у реченні; за допомогою *дедуктивного* методу вдалося встановити особливості вживання аспектуальних і модальних перифраз в іспанській мові; *описовий* – дав змогу розкрити не тільки дієслівні перифрази, а й проаналізувати їх функціонування в іспанській пресі на сучасному етапі розвитку. Кожен дослідницький метод,

використаний в нашій роботі, втілюється в певну систему логічних дій, стандартизованих прийомів збору, обробки й узагальнення фактів про поняття дієслівних перифраз, головною функцією якого є предикативність.

Теоретичне значення кваліфікаційної роботи полягає в тому, що її результати є певним внеском у дослідження семантико-функціональних характеристик дієслівних конструкцій у сучасній іспанській мові.

Практичне значення роботи зумовлено можливістю використання матеріалів і результатів дослідження у курсах практичної й теоретичної граматики, практики усного та писемного мовлення іспанської мови, стилістики, у спецкурсі з прагмалінгвістики.

Апробація результатів роботи здійснювалась на засіданнях кафедри німецької та романської філології Херсонського державного університету. Результати випускної роботи відображено у науковій статті «Модальні перифрази в іспанській мові» яку надруковано у збірнику наукових праць студентів ХДУ «Магістерські студії» Вип. 20. Херсон. ХДУ, 2020. 30 с.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПЕРИФРАСТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ

1.1. Граматичні категорії дієслова в сучасній іспанській мові

Основними поняттями граматики є граматична категорія, граматичне значення й граматична форма.

Граматична категорія – об'єднання двох або більше граматичних форм, протиставлених або співвіднесених за граматичним значенням [75, с. 85]. Таке граматичне значення закріплене за певним набором форм (парадигмою). Поза постійними формальними показниками граматичної категорії не існує. Граматична категорія включає не менше двох протиставлених форм, але їхня кількість може бути більшою. Так, існує три форми часу – минулий, теперішній й майбутній, чотири дієслівні розряди – основний, тривалий, перфектний і перфектно-тривалий, чотири способи – дійсний, умовний, наказовий, кондіціонал. Не існує категорій, що мають тільки одну форму; не може бути одного артикля, одного відмінка, одного стану тощо. Протиставлення всередині категорії необхідне, однак воно не обов'язково бінарне.

Граматична категорія, як правило, є своєрідним відбиттям явищ об'єктивно існуючого світу: так, категорія числа відбиває кількісні відношення, категорія часу – відношення дії до моменту мовлення, категорія виду – характер процесу виконання певної дії тощо. Отже, граматичні категорії важливі не тільки в змістовому, а й у структурному плані. Вони об'єднують слова не лише в межах певної частини мови, а й поза цими межами, тобто слова різних частин мови. Це забезпечує структурну організацію всієї системи мови.

У процесі відмінювання іспанські дієслова змінюють свої закінчення і завдяки цим змінам виражають низку граматичних категорій, а саме: особи і числа, стану, часу, виду, способу та перехідності [13, с. 107].

В іспанській мові відмінювані форми дієслова своїми закінченнями виражають особу і число підмета, за умови його наявності в реченні. Часто особові закінчення дієслів є єдиним показником суб'єкта дії, коли підмет в реченні опускається: *Soy el cornel Gregorio Stevenson* [63, с. 116].

Стан – це граматична категорія дієслова, що слугує для позначення особливих відношень між підметом і присудком [13, с. 107]. В іспанській мові граматична категорія стану є однією з найскладніших, що визначається системою протиріч між головними членами речення: *El obrero construye la casa – La casa se construye por el obrero*. У першому реченні дію виконує підмет (активний стан), а у другому – дія виконується над підметом (пасивний стан).

Активний стан (*la voz activa*) виражається за допомогою перехідних дієслів (*verbos transitivos o activos*) і позначає, що суб'єкт (предмет чи особа), граматично виражений підметом, виконує дію, яка переходить на інший предмет, тобто об'єкт граматично виражений прямим додатком: *José abrió la maleta atiborrada de objetos indescifrables* (G. G. Márquez, p. 50), де *José* – підмет, *abrió* – присудок, виражений перехідним дієсловом у III особі однини у *Pretérito Indefinido* активного стану, *la maleta* – прямий додаток. *Aquella mañana vistió a los niños con sus ropas mejores*. (G. G. Márquez, p. 51). У цьому випадку прямий додаток з прийменником *a* виражає особу, на яку переходить дія дієслова.

Використання дієслова в пасивному стані (*la voz pasiva*) означає, що суб'єкт (особа чи предмет), виражений підметом, підлягає впливу з боку іншої особи або предмета, що зазвичай виражений іменником або займенником з прийменником *por*, рідше *de*, *con*, як додатка, що відповідає

на питання ким? чим? В іспанській мові пасивний стан можна виразити трьома способами [10, с. 93]:

- 1) конструкцією *ser + Participio*;
- 2) конструкцією *estar + Participio*;
- 3) зворотньою формою дієслова, так званою *construcción refleja pasiva*.

Час – граматична категорія дієслова, яка є специфічним мовним відображенням об'єктивного часу [75, с. 386]. Граматична категорія часу є однією з основних категорій іспанського дієслова, оскільки вона слугує для вираження передування, одночасності чи наслідку дії щодо моменту висловлювання, який може відноситися до плану минулого, теперішнього чи майбутнього [13, с. 81]. Таким чином, в іспанській мові, як і в українській, розрізняють 3 основні часові форми: теперішня (*el presente*), минула (*el pasado*) і майбутня (*el futuro*). На перший погляд можна сказати, що категорія часу має однакову будову в досліджуваних мовах, проте виявляється навпаки.

Передусім, не слід плутати філософське поняття часу як форми існування матерії з граматичним часом. В об'єктивній дійсності всі процеси і події розвиваються у просторі часу, отже по відношенню до моменту висловлювання ми можемо розмістити всі події у трьох часових вимірах: теперішньому, минулому і майбутньому. Таку схему розподілу успадкували багато мов латинського походження, в той час як в деяких інших мовах відсутній такий розподіл, тобто часові відношення виражаються за допомогою лексики (зараз, пізніше, вчора тощо) [21, с. 96].

Оскільки в багатьох мовах категорія виду є недостатньо розкритою, іспанська мова відрізняється дуже розвиненою системою форм, які реалізуються в граматичній категорії часу. В сучасних романських мовах часи групуються навколо двох вісей переліку: вісь теперішнього (*tiempos*

absolutos) й вісь минулого (*tirempos relativos*). Відношення дії стосовно осі переліку виражається у розрізненні трьох часових планів: передування, одночасності чи наслідку. Типологічна особливість іспанського дієслова полягає в існуванні спеціальних форм для вираження різноманітних відношень часового співвіднесення.

Іспанська мова має добре розвинену систему минулого й майбутнього часів, яка вказує, що говорячи, ми не задовольняємося вираженням різниці між минулим, теперішнім і майбутнім, але відрізняємо особливі відтінки, що роблять вживання форм минулого й майбутнього часів неоднаковим і неможливим замінити один одного.

В іспанській мові, власне як і в українській, теперішній час виражає дії, що збігаються з моментом мовлення. Розрізняють щонайменше три форми теперішнього часу: фактичний (*presente actual*) – момент мовлення збігається з моментом виконання дії: *yo escribo*, звичайний (*presente habitual*) – виражає звички та дії, що регулярно повторюються: *Me levanto a las seis y media* та історичний (*presente histórico*) – називає історичні події, що відбулися в минулому: *Colón descubre América en el año 1492*. Також можливе вживання теперішнього часу для вираження майбутньої запланованої дії: *El lunes que viene salgo para Moscú*.

Майбутній час виражає події, що відбуватимуться після моменту говоріння. В структурному плані в іспанській мові його представлено синтетичними формами – *Futuro Imperfecto*, *Potencial Imperfecto* і аналітичними – *Futuro Perfecto*, *Potencial Perfecto*. Інколи майбутню дію можна виразити за допомогою таких конструкцій:

- 1) *ir a + Infinitivo*: *Voy a leer este libro mañana*;
- 2) *poder + Infinitivo*: *Puedo llamarle mañana*.

За допомогою минулого часу в іспанській мові виражаються події, що відбувалися до моменту мовлення. Існують такі семантичні й структурні

форми минулого часу: *Pretérito Indefinido*, *Pretérito Imperfecto*, *Pretérito Perfecto*, *Pretérito Plusquamperfecto*.

Незважаючи на те що, останнім часом з'явилося багато праць, присвячених категорії виду, в тому числі ряд порівняльних досліджень, багато питань залишається дискусійними й надалі. Однією з причин, що не дозволяє знайти «точку опори» для вивчення цієї категорії в різних мовах, є те, що різні дослідники в поняття категорії виду вкладають різний зміст. Виникають значні труднощі насамперед через великі розбіжності щодо природи граматичних явищ, які виступають в цих мовах під спільною назвою – вид [21, с. 92]. На сьогодні загальноприйнятим вважають визначення категорії виду російського лінгвіста О. М. Пешковського, який зазначає, що категорія виду виражає, як протікає дія і як розподіляється у часі той чи інший процес, виражений природою дієслова [21, с. 105]. Таким чином, він має на увазі тривалість чи короткочасність дії, переривчатість чи безперервність, наявність чи відсутність часових обмежень дії тощо. Таке широке визначення граматичної категорії виду дозволяє нам розрізнити в сучасній іспаністиці видову опозицію – тривалий / нетривалий вид: *Pedro está leyendo el libro / Pedro lee el libro*. Взагалі в іспанській мові характер доконаності / недоконаності дії передається формами дієслова, дієслівними конструкціями і лексичними засобами.

У граматичній системі іспанської мови видова опозиція виражена протиставленням між часовими нейтральними і тривалими формами як в системі простих дієслівних форм, так і складних: *canto – estoy cantado; cantaba – estaba cantando*.

Для розрізнення поняття часу взагалі та часу граматичного, треба розрізнити перш за все поняття способу як модальності й граматичної категорії способу. Модальність – це певний семантичний зв'язок, наприклад необхідність, можливість, бажання, впевненість, припущення, порушення,

що може бути виражена низкою засобів, як граматичних й лексичних, так і фонетичних [20, с. 101].

У вивченні граматичної категорії способу дієслова існує багато протиріч. За визначенням, наданим Граматикою Королівської Академії Наук Іспанії, спосіб – це кожен із загальних варіантів вираження значення дієслова [82, с. 301]. А. Бельо вважає, що способи є флексіями дієслова, тому що утворюються завдяки впливу одного слова або фрази, яким воно підпорядковується [48, с. 294-299]. Деякі вчені вважають, що граматична категорія способу виражає відношення з дійсністю, про яку говориться. Семантична сутність цієї граматичної категорії полягає у протиставленні реальних подій (*Modo Indicativo*) нереальним (*Modo Subjuntivo*). На відміну від реальних подій, які пов'язані з підметом і мають місце в певних часових проміжках, нереальні – це бажані події, необхідні підмету, що можуть виконуватися лише в конкретних умовах або існувати виключно в свідомості людини, яка виконує дію. Отже, порівнявши всі точки зору стосовно категорії способу, ми, наслідуючи визначення Ф. Ласаро Карретера [75, с. 278], можемо стверджувати, що спосіб – це граматична категорія дієслова, що вказує на взаємозв'язок між дією та реальністю з точки зору того, хто говорить, тобто виражає модальні почуття мовця [75, с. 279]. В іспанській мові розрізняють чотири способи: дійсний (*Modo Indicativo*), умовний (*Modo Sujuntivo*), наказовий (*Modo Imperativo*), кондиціонал (*Modo Potencial*) [10, с. 92].

Категорія перехідності на сьогодні, є однією з найцікавіших категорій у сучасній іспаністиці, яка привертає увагу багатьох лінгвістів. Перехідність – це особлива характеристика деяких дієслів, що полягає у можливості приєднувати прямий додаток. Дієслова, що мають таку характеристику називаються перехідними, а ті що її не мають – неперехідними. До перехідних відносяться дієслова із значенням дії, спрямованої на предмет,

що змінює або виробляє цей предмет – об'єкт дії. До неперехідних відносяться дієслова, що позначають рух і положення в просторі, фізичний і моральний стан.

1.2. Інфінітива як неособова форма дієслова

Інфінітив, дієприкметник та герундій – це дієслівні форми, які на рівні з властивостями дієслова, мають або властивості імені (інфінітив – іменника, дієприкметник – прикметника), або герундій – прислівника.

З усіх неособових форм найінтенсивніше вживається інфінітив, який не тільки виконує функцію різних членів речення (перевищуючи за кількістю функцій навіть іменник), але й створює предикативні абсолютні конструкції, що за значенням є синонімічними низці підрядних речень [19, с. 84]. Специфіка їх дієслівності складається в основному в тому, що вони, як форми дієслова, не містять у собі вираження особи (є неособовими формами дієслова) і можуть лише за допомогою допоміжного дієслова утворювати особові складні дієслівні форми, які вживаються у функції простого дієслівного присудка або з модальними та іншими службовими дієсловами брати участь в утворенні відповідних лексичних описових конструкцій, що іноді застосовуються як складені дієслівні присудки. Якщо ж інфінітив, дієприкметник або герундій приєднуються до свого підмета безпосередньо, то вони не виступають в якості присудка, хоча і слугують для вираження логічного предиката, які формують з підметом спільне речення, попри те що містять в собі усі елементи закінченого судження, а особливий незалежний або самостійний зворот, який виступає у якості відокремленого члена, більшою частиною – у функції обставини простого речення [11, с.160-161].

Зважаючи на об'єкт нашого дослідження, ми зупиняємося на вивченні функцій інфінітива в іспанській мові.

Іспанський інфінітив – дієслівно-іменникова (неособова) форма, що сполучає у собі властивості іменника й дієслова. Інфінітив є старим віддієслівним іменником, що ввійшов у дієвідміну. На відміну від інших віддієслівних іменників, наприклад, *el pensamiento*, *el desacierto* тощо, всі інфінітиви співвіднесені кожний зі своїм дієсловом. Іспанська Королівська Академія визначала інфінітив як субстантивовану форму дієслова, що має значення абстрактного іменника, що виражає дію того ж дієслова, а також включала *Infinitivo* у число 5 дієслівних способів (*Modos*), як *Modo Infinitivo*. Однак у Проекті нової академічної граматики іспанської мови, інфінітив із числа способів виключений. С. Хілі і Гайа визначає інфінітив як віддієслівний іменник чоловічого роду [63, с. 186]. А. Бельо [47, с. 149] вважав інфінітив віддієслівним іменником середнього роду, оскільки його можна замінити займенником середнього роду, наприклад, у наступному випадку: «*Estábamos determinados a partir, pero hubo dificultades en ello, y tovornos que diferirlo*». «*Ello*» і «*lo*» замінюють, на думку А. Бельо, інфінітив *partir*, але у граматиці О. К. Васильєвої-Шведе зазначається, що Х. Куерво у своїх примітках до Граматики А. Бельо правильно пише, що *ello* і *lo* у наведеному прикладі, як і в наступних, відтворює не інфінітив, а все речення [10, с. 228].

Форми інфінітива не сходять до спільноіндоєвропейського мовного стану й виникли на шляхах відособленого розвитку окремих галузей і окремих мов. За своїм походженням інфінітивні форми зазвичай являють собою застигли відмінки віддієслівних іменників.

Починаючи із романського періоду майже всюди дієслова набувають тенденцію до розподілу на три класи, замість на чотири латинських дієвідміни: клас з інфінітивами на *-are*, як і в латинській мові, клас з інфінітивами на *-ire*, що відповідає IV дієвідміні, і клас з інфінітивами на -

ēre, *-ēre*, який відповідає II і III дієвідмінам. Дієслова на *-are* зберегли своє положення, їхня кількість, навіть, помножилася. А для Іберійського півострова, зокрема, рання і повна уніфікація інфінітивів на *-ēre*, *-ēre* із перевагою перших [7, с. 179]. Цікавим фактом є те, що для іспанських історичних трактатів типовим було вживання інфінітиву з прийменником *para* у значенні майбутнього часу в минулому [19, с. 85], наприклад: *Se produjo uno de los hechos más importantes de la guerra, al atacar el almirante Charles Knowles la ciudad de Santiago para ser rechazado con grandes pérdidas* (Guerra, Ramiro).

Іспанський інфінітив має як просту форму (I – *amar*, II – *tener*, *descender*, III – *subir*, *huir*) так і складну (*infinitivo compuesto o perfecto*), утворену з інфінітива допоміжного дієслова *haber* і дієприкметника змістового дієслова: I *amar* – *haber amado*; II *tener* – *haber tenido*, *descender* – *haber descendido*; III *subir* – *haber subido*, *huir* – *haber huido*. Наприклад: *Ahora lamentaba haberle herido en su amor propio y le sonreí* (J. Goytisolo).

Інфінітив у поєднанні з деякими службовими дієсловами утворює граматизовані часові, видові (або видо-часові) і модальні конструкції. Допоміжні дієслова, втрачаючи повністю своє самостійне значення, повідомляє згідно з ним нову якість (часового, видового або модального характеру) дії, яка передається всією конструкцією, у лексичному змісті якого лежить інфінітив так званого змістового дієслова. Граматизовані дієслівні конструкції з інфінітивом (як і всі аналітичні дієслівні форми) виконують у реченні функцію дієслівного присудка.

Дієслівність інфінітива проявляється в наявності у нього наступних дієслівних властивостей [10, с. 161-162; 9, с. 155-157; 10, с. 245]:

1. Категорії стану. Іспанський інфінітив має форму дійсного стану – *tomar*, *haber tomado* – і пасивний для перехідних дієслів: *ser tomado* у *haber sido tomado*. Наприклад: *No tenía duda alguna de ser amado por Rosario* (B. Perez

Galdos); ... *se retiraron luego a la parte del terrado desde donde nada se veía ni había peligro de ser visto; ... contuvimos el aliento, temiendo ser sorprendidos.* (J. Goytisoló).

2. Відносного часового значення: простий інфінітив звичайно виражає одночасність супутньої дії обставини з дією дієслова-присудка в реченні: *Y sin esperara mas, resueltamente y bramando de ira ... salió de la sala y de la casa* (B. Perez Galdos). Однак інфінітив граничного дієслова може в простій формі виражати попередню дію дієслова-присудка: *Al acabar, andabamos los tres a medios pelos* (J. Goytisoló). Інфінітив невизначеного дієслова може виражати попередню дію лише в складній формі; складний інфінітив завжди виражає попередню дію дієслова-присудка. Між простою і складною формами інфінітива є й видове розходження: складна форма має видовий відтінок перфективності.

3. Перехідності й неперехідності: порівн. *te pido cantar una canción* і *te pido cantar*. Наприклад: *Quería oscurecer la fama de los antepasados* (R. Perez de Ayala); *No alcanzaba a entender; pero sentía en el pecho desazon a modo de entusiasmo y barbaros deseos de aullar y estrechar a Arias entre los brazos, con amor infinito.*

4. Здатність інфінітива (при загальній його нейтральності відносно модальності) іноді здобувати значення наказового способу й дуже рідко інших способів: *Resistir a todo trance* (B. Perez Galdos); – *A ver, para que os vea este secor? A leer, a leerlo - gritaron seis o siete voces* (B. Perez Galdos); ¡*Haberlo dicho antes!* (Треба було раніше сказати!).

5. Властивість іспанського інфінітива утворювати з допоміжними дієсловами часові, видові й модальні граматизовані конструкції [11, с. 245] (*ir a + Infinitivo, acabar de + Infinitivo, ponerse a + Infinitivo, volver a + Infinitivo, haber de + Infinitivo, hay que + Infinitivo, tener que (de) + Infinitivo, deber de + Infinitivo, echar (se) a + Infinitivo*) і з напівдопоміжними дієсловами лексико-синтаксичні описові конструкції, що виступають у реченні в якості дієслівного

(простого або складеного) присудка.

6. У характерному для сучасної мови постпозитивному розміщенні займенників при інфінітиві (як і при дієслові в наказовому способі й ін.), коли у випадку зіткнення двох форм, форми давального відмінка передують формам знахідного відмінка: *Perdoneme. Ni yo mismo si por que lo he hecho* (J. Goytisolo); *Es que yo puedo facilitarselos cuando usted quiera* (A. Palacio Valdes).

Предикативність, що проявляється в тому, що інфінітив, не будучи здатним сам по собі бути функцією простого присудка, може, служити для вираження логічного предиката й мати свій «підмет», що виражає суб'єкт судження. Інфінітив у такому випадку утворює зі своїм «присудком» незалежний, так званий абсолютний зворот (або абсолютну конструкцію), що виражає як би окреме судження, граматично виступаючи як відособлений член простого речення.

1.3. Дієслівні перифрази з інфінітивом

Перифрази з інфінітивними виразами – це вирази прогресивних напрямків – це майбутнє. Натомість момент мовлення може бути присутнім, минулим або майбутнім: *tengo que estudiar, tuve que estudiar, tendré que estudiar*. Дія вивчення завжди є в майбутньому стосовно допоміжного дієслова в будь-який час. Цей тип перифрази представляє велику різноманітність цінностей, які перефразовуються. Трактуювання часових, аспектних та модальних цінностей. Оскільки ці периферійні пристрої виражають хід дії, вони також можуть вказувати на їх остаточний початок. За цією класифікацією базується все, що є в часовому критерії.

1.3.1. Перифраза, що виражає початок дії. Вербальна перифраза, що виражає початок дії, поділяється на:

- Наближену (неминучу);

- інхоативну;
- інгресивну.

Наближена перифрази виражають неминучу дію, але ще не розпочату. *Estar por + infinitivo* означає дію, яку не розпочали, але водночас виражає волю оратора. *Estoy por estudiar* – це означає, що я ще не вчився, але я хочу вчитися. *Estar para + infinitivo* – це фраза, яка виражає дію, яка готова до початку, яка має відбутися. Особливо використовується з дієсловами *salir* і *llover*. *Está para llover* означає, що незабаром буде дощ. *Estoy para salir* виражає, що суб'єкт готовий піти.

Інхоативи виражають точний початок дії. Перифрази, *ponerse a + infinitivo*, *empezar a + infinitivo* і *comenzar a + infinitivo*, є синонімами. Усі виражають ініціювання дії разом з волею оратора її ініціювати. *Me puse a estudiar* сигнали про початок дії, а також легку волю ініціювати це з боку оратора. Деякі граматики, такі як Самуель Гілі Гая, вважають, що інхоативна перифраза також *pasar a + infinitivo*. *Con tanta inteligencia, seguramente pasa a ser presidente de nuestra república*. Ця перифраза здатна виразити не тільки початок дії, а й кінець. Все залежить від часу: якщо ця конструкція ідеальна, це означає кінець дії. Наприклад: *Con tanta inteligencia, seguramente ha pasado a ser presidente de nuestra república*.

Інгресивна перифраза виражає початок дії. Це несподіваний і різкий початок. Завдяки своїй пунктуальності, ці перифрази, як правило, з'являються в минулому, невизначено індикативна. З конструкцією *echar a + infinitivo*, поєднуються лише дієслова *caminar*, *andar*, *volar* тощо. Але перифраза *echarse a + infinitivo*, наділений рефлексивним займенником *se*, представник незначної суб'єктивності цього виразу, може бути метафорично розширений, і тому його можна пов'язати не тільки з дієсловами руху, але і з такими емоційними, як *reír*, *llorar*. *Me eché a correr/llorar*. Обидва приклади вказують на несподівану дію. *Romper a +*

infinitivo має майже синонімічне значення, але є невелика різниця: ця перифраза означає більш різкий і несподіваний початок, ніж перехід до *echarse a + infinitivo*. Це пов'язано з такими дієсловами, як *hablar, cantar, gritar*, але особливо з дієсловами *reír* і *llorar*. *Rompí a reír inesperadamente*. Речення *El bebé rompió a andar* висловлює, що ця діяльність (*andar*) робиться вперше.

Однією з найуживаніших дієслівних перифраз іспанською мовою є перехід *ir a + infinitivo*. Ця перифраза поєднує майже всі дієслова, крім модальних. Представляє намір виконати дію в майбутньому. Як вказує майбутній початок дії, ми вирішили включити її до цієї групи, попри те, що не всі граматики (наприклад, Ж. Гарсія Гонсалес) погоджуються з цим [62, с. 79]. Ця перифраза з'являється загалом у теперішньому та в недосконалому вказівному та підрядному зв'язку. Майбутнє та імператив наділяють його початковим значенням *ir*. *Irá a trabajar*. *Ir a + infinitivo* у теперішній вказівці має подібне значення для майбутнього. Різниця полягає в тому, що перифраза є більш виразною, ніж майбутня, і тому вона менше використовується в розмовній мові. *Por la tarde voy a ir a mi casa*. *Por la tarde iré a mi casa*. Недосконала перифраза зазвичай замінює умовну. *Decidí que no íbamos a ir a la Universidad*. *Decidí que no iríamos a la Universidad*. З минулим досконалим та невизначеним, ця перифраза «має вроджене значення, тобто дію, яка мала початися (невідкладно), але перервана» [62, с. 79].

Як правило, ці конструкції, як завжди, супроводжуються прислівниками (*en cuanto, siempre, cuando*), узгодженими або підрядними речення. *Cuando fui a visitar mis abuelos, enfermé*.

1.3.2. Перифраза, що виражає повторення дії. До перифрази з інфінітивом, що виражає повторювані дії, належить лише *volver a + infinitivo*. Це можна поєднувати майже з усіма дієсловами в інфінітиві. Його

повторюване значення, повторити щось ще раз, походить від дієслова *volver, dar vuelta*. Якщо воно зберігає своє початкове значення, це вже не дієслівна перифраза. *Volví a cantar. Volví corriendo a ayudar*. Перше речення – це перифраза, оскільки воно означає повторення пісні, але друге зберігає початкове значення дієслова повернути.

1.3.3. Перифрази, що виражають кінець дії. Однією з перифраз, що належить до цієї групи є *dejar de + infinitivo*, що означає дію яка триває, була перервана або закінчена. *He dejado de correr*, означає, що бігав, але зупинився і більше не бігав. У негативному сенсі він може позначати різні реалії, такі як: заперечення значення, яке має дія у позитивній формі, часто повторювана дія (*Ahora no dejo de jugar*); з чіткою рекомендацією (*No deje de ayudarnos*). *Dejarse de + infinitivo* в імперативі, як правило, опускає неособисту форму: *Déjate de (hablar) mentiras*. Коли ця перифраза означає не переривання, а просто закінчення дії, це вже не дієслівна перифраза. У цьому випадку його можна замінити перифразою *cesar de + infinitivo* (більш загальний) або *parar de + infinitivo* (більш культурний). Приклад простого закінчення дії: *La lavadora dejó de lavar. La lavadora cesó de lavar*.

Llegar a + infinitivo виражає кульмінацію процесу в результаті попередніх дій. Його значення залежить головним чином від контексту. Значення багатьох зусиль для досягнення чогось може переважати: *Finalmente llegó a trabajar de abogado*. Або мужність досягти чогось несподівано: *Llegué a aprobar*. Прислівникові доповнення (*hasta, desde, incluso*) зазвичай поєднуються з кульмінаційною цінністю: *Incluso llegó a perder toda su esperanza*. Його єднання з інфінітивною істотою має значення стати, але інфінітив не завжди виступає в контексті: *Llegaba a (ser) profesora*.

Подібне значення має *alcanzar a + infinitivo* і *acabar/terminar por + infinitivo*. Хоча перша перифраза виражає кульмінацію процесу в інтересах суб'єкта (досягти чогось) і є типовою для освічених рівнів, друга – це кінець

процесу після багатьох зусиль. *Alcanzó a comprender la nueva gramática* (що досягається інтересом суб'єкта). *Acabó/terminó por comprender la nueva gramática* (нарешті, завдяки багатьом поясненням).

Venir a + infinitivo виражає кульмінацію дії як результат попередніх дій, але без зусиль суб'єкта: *Finalmente vine a trabajar de nuevo*. Багато з цих перифраз у поєднанні з такими дієсловами, як *terminar, confirmar, resolver* тощо, несуть значення мети. *Este abogado viene a solucionar el problema*. На додаток до цього термінального значення, він також може мати апроксимаційне значення. *La cena en un bar viene a costar sesenta pesetas* означає, що їжа коштує приблизно зазначену кількість.

Acabar de + infinitivo є еквівалентно закінченню *terminar de + infinitivo*, вважається дієслівною перифразою, якщо позначає дію, завершену в безпосередньому минулому: *Acabo de estudiar* (прямо зараз).

1.3.4. Перифрази, що виражають зобов'язання. Інфінітивні перифрази, що виражають зобов'язання чи потребу виконати дію, також відомі як обов'язкові.

Haber de + infinitivo є найдавнішим типом, отже, найменш вживаним в сучасній іспанській мові. Ця давня перифраза була сформована в минулому, складеної з інфінітивом, за яким слідує теперішнє дієслово *haber* (*cantar he, has, ha...*), утворене для вираження майбутнього. Нинішня форма майбутнього є результатом їх аглютинації (*cantar he = cantaré*). Щоб висловити зобов'язання в будь-який час, розпочалось використання *haber de + infinitivo* (*haber de cantar*). На відміну від іншої перифрази цієї групи (*tener que + infinitivo*) виражає менш обов'язкове зобов'язання (імператив). У недосконалі часи він представляє майбутнє зобов'язання: *Ha de corregirlo*. Тож ви можете замінити форми майбутнього, щоб висловити, що щось обов'язково станеться. Він не використовується з часом, складеним за його призначенням. Крім того, його поєднання зі складеними інфінітивами не

часто (*Ha de haberlo dicho en alguna ocasión*). У окличних реченнях воно виражає заперечення, хоча його форма протилежна. *¡Ha de tener trabajo!* (не має роботу).

Haber que + infinitive – це перифраза, подібна до попередньої, але вона є безособовою (*Había que prohibirle fumar*). Висловлене зобов'язання розуміється більше як необхідність: *Hay que venir pronto*. Через свою знеособленість він часто використовується для прояву ввічливості, а не прямо змушує когось щось робити: *María, hay que ayudarle*. У недосконалому минулому воно може мати два значення – це посилення на майбутнє або щось вже здійснене, наприклад, *había que traducirlo*. Минулий недосконалий чи умовний, разом із допоміжним сполученням означають, що щось необхідне ще не виконано. *Había/habría que haber preparado todo lo exigido*.

Перифраза *tener que + infinitivo* виражає більш енергійне зобов'язання, ніж попередні. *He de reciclar* (це більше схоже на моє внутрішнє зобов'язання). *Hay que reciclar* (це так знеособлене зобов'язання, і це також більш-менш ввічливо). *Tengo que reciclar* (це обов'язок, який вони накладають на мене, щоб виконати його обов'язково). Його цінність необхідності виділяється перш за все минулими часами асистента. *Teníamos/tuvimos que respetar su deseo*. Тут недосконале минуле має два значення, як попередня перифраза (ще не виконана чи вже виконана). Невизначений термін виражає вже виконану дію. Складені інфінітиви вказують на невиконану або ймовірну дію. *Tenía que haber visto el accidente*.

Перетинаючи дві попередні перифрази, *haber que* у *tener que + infinitivo*, було утворено *tener de + infinitivo*. Сьогодні перифраза рідкісна і застаріла, за винятком першої особи однини (*Tengo de apoyar ese proyecto*).

Перифраза *deber + infinitive* – це особисте та моральне зобов'язання. *Debo ayudarles* (це мій обов'язок). Його суб'єктивність збігається з *haber de +*

infinitivo. У другій особі це може мати характер прохання або доручення. *Deberíais firmarlo. Debéis firmarlo*. З минулим недосконалого його значення змінюється, як і в попередній перифразі (*haber que, tener que + infinitivo*). Досконалі часи виражають зобов'язання, яке не було виконане і не буде виконане в майбутньому. *Debió hacer deberes*. Бажане значення перифрази виділяється в підрядному, умовному чи недосконалому. *Debieran regresar dinero*.

Deber de + infinitivo має форму, дуже схожу на попередню перифразу, але не належить до цієї групи. Це означає вірування, можливість або здогадки. Тож еквівалентом є *suponer que. Debe de estar perdida. Supongo que está perdida*. З минулим часом (недосконалим чи невизначеним) це виражає здогадки. Сьогодні наділяє його змістом із посиланням на сьогодні. Він не використовується з майбутніми часами. Якщо є винятки, вони трактуються як обов'язок: *Deberá de conducir el coche*. Його плутанина з *deber + infinitivo* досить часто зустрічається у звичайній мові.

1.3.5 Інфінітивні перифрази. Цей пункт базується головним чином на класифікації Хав'єра Гонсалеса Гарсії [62, с. 101], оскільки його класифікація пропонує більшу різноманітність дієслівної перифрази, ніж в інших граматистів.

Що стосується дієслівної перифрази, що виражає початок дії, Самуель Гілі Гая [63, с. 101] та Рафаель Секо [84, с. 189], на відміну від Дж. Гарсії Гонсалеса, не говорять про наближену та інгресивну перифразу. Кількість посвячених від Секо та Гілі Гай менше, ніж у Дж. Гарсії Гонсалеса. Крім того, С. Гілі Гая включає дієслівну перифразу *ir a + infinitivo* в інхоативній перифразі, в той час, як Р. Секо ставить його до числа майбутніх намірів, а Ж. Гарсія Гонсалес задумує як окрему дієслівну перифразу.

Що стосується перифраз, що виражають кінець дії, класифікація Р. Секо представляє лише два типи словесних перифраз (*acabar de + infinitivo*, *terminar de + infinitivo*).

1.4. Функціональна характеристика дієслівної перифрази

Дієслово (лат. – *verbum*) є частиною мови, яка виражає граматичне значення дії (тобто ознаки рухливого, що реалізується в часі), і функціонує переважно як присудок [75, с. 400-401]. Як специфічно предикативне слово дієслово протиставляється іменнику. Водночас формування дієслова (дієвідмінювання) не у всіх мовах є чітко протиставленим формоутворенню іменних частин мови (особливо прикметника), а набір граматичних категорій дієслова не однаковий у різних мовах.

Дієслово як одна з головних частин мови, включаючи іспанську, за правом визначається деякими іспанськими граматистами як головне ядро усієї граматичної системи взагалі [76, с. 128]. Найбільш характерні риси морфології іспанської мови знаходять своє відображення саме в дієслові [35, с. 109].

Історично з XVIII століття склалося вчення про дієслово як про центральну категорію мови. На думку О. О. Потебні, дієслово є вищою, абстрактною, найбільш конструктивною категорією мови, що прогресує [16, с. 130]. Також дієслово, позначаючи дію, процес, виокремлюється з синкретизму первісного слова вже після іменника та прикметника і, пройшовши через стадію дієприкметника та інфінітива, форми, що є проміжною між іменником та дієсловом, має категорії особи, виду, часу, способу і стану [14, с. 422-423].

Якщо дієслово виражає дію або стан як процес, воно може вважатися загальноприйнятим і повторюється з незначними змінами в іспанських

граматиках [6; 13; 17; 25]. А. Бельо критикує традиційне визначення дієслова, вважаючи його простим перерахуванням різновидів цієї частини мови за її (лексичним) значенням [47, с. 48]. У цьому випадку можна погодитись із думкою граматиста, оскільки досі значна частина іспанських граматик дотримується визначення дієслова, наданого Граматикою Королівської Академії Наук Іспанії [82, с. 796], що визначає його як частину мови, яка позначає стан, дію або сприйняття дії, майже завжди з вираженням часу і особи. Наприклад, М. Кріадо де Валь пише, що дієслово являє собою процес, а під процесом слід розуміти дії, стани та явища як нашого розуму, так і живих істот, сил природи, що оточують нас [52, с. 105]. Р. Дегано розуміє під дієсловом повнозначне слово, що виражає будь-що через дію або її сприйняття [83, с. 20]. П. Ріоха зазначає, що дієслово передає переважно процес або явище, виражене дією, подією та станом [81, с. 188]. Н. І. Тропіна зазначає, що дієслово, виступаючи у ролі присудка, позначає дії (стани), які відносяться до носія цієї дії, вираженого підметом [33, с. 21].

Р. Ленц, наслідувач психологічної школи В. Вундта в галузі мовознавства, розрізняє субстанцію, якість та явище, яким у мові відповідають іменник, прикметник та дієслово [76, с. 70]. А. Алонсо і П. Енрікес Уренья, спираючись на ідеї А. Пфендера про логічні явища та їхні відношення до дійсності, окреслюють дієслово як таку форму мови, за допомогою якого дійсність розуміється нами як поведінка суб'єкта, і підкреслюють, що роль дієслова в реченні – бути ядром присудка, оскільки йому належать всі додатки [42, с. 102].

Той же А. Бельо, керуючись функціональним та синтаксичним критеріями (тобто розподілом слів за класами відповідно до їхньої ролі в реченні), зауважує, що дієслово – це слово, яке позначає присудок (*atributo*) у реченні, зазначаючи при цьому число й особу підмета та визначаючи час присудка [48, с. 56]. Проте, незважаючи на визначення Платона про дієслово

як елемент присудка, не можна зводити його граматичне значення до однієї предикативності, хоча з точки зору синтаксису вона виступає його характерною рисою.

Користуючись при розподілі слів на частини мови принципом їхнього вираження за найабстрактнішим граматичним значенням, в залежності від якого кожна частина мови володіє своїми граматичними властивостями (морфологічними, синтаксичними, синтагматичними), дієслово можна визначити як частину мови із загально граматичним значенням дії, процесуальності. Отже, основною його категоріальною ознакою як частини мови є семасіологічна властивість передавати ці значення; з точки зору морфології дієслово відносять до змінних частин мови, яка характеризується такими граматичними категоріями: особи, числа, часу, способу, стану і виду; з точки зору синтаксису дієслово відносять до самостійних частин мови, а іноді навіть до службових (як допоміжне дієслово або зв'язка). Характерною синтаксичною ознакою дієслова є властивий йому зв'язок керування (без прийменника або з ним), а його основним синтаксичним значенням – предикативність, що за О. О. Потебнею [Потебня] визначається як здатність виступати присудком або входити до його складу. В іспанській мові не може існувати присудка без особової форми дієслова, яка завжди є у наявності й може виступати:

– самостійно в ролі простого дієслівного присудка: *Loca de desesperación, Rebeca se levantó a media noche y comió puñados de tierra en el jardín* (G. G. Márquez, p. 67);

– як компонент дієслівної форми: *Pocos meses después de su regreso se había operado en él un proceso de envejecimiento tan apresurado y crítico* (G. G. Márquez, p. 72);

– як службове дієслово в складеному дієслівному присудку: *El jueves volvió a aparecer en el taller con un doloroso aspecto de tierra arrasada* (G. G. Márquez, p. 79);

– як зв'язка в іменному присудку: *Éste es el gran invento de nuestro tiempo* (G. G. Márquez, p. 20).

В іспанській мові система чисельних форм дієслово значно розвиненіша, ніж у іменника. Ці форми характеризують дієслівну дію з точки зору його відношення до дійсності (спосіб), особливості її протікання (вид), відношення до моменту мовлення (час), до суб'єкту дії (стан), до суб'єкту мовлення (особа), або визначають суб'єкт дії з боку категорії числа. До системи дієслова входять також безособові невідмінювані форми: інфінітив, дієприкметник та герундій [8; 14]. Таким чином, дієслівні форми поділяють на два основні розряди:

1. відмінювані особові форми зі складною, чіткою морфемною структурою. Для них характерні всі дієслівні категорії: особи і числа, часу, способу, виду і стану (*tomo, tomas, toma, tomamos, tomáis, toman* та інші);

2. невідмінювані самотійно, безособові, дієслівно-іменні форми дієслова (*verboides, formas no personales del verbo, formas nominales, etc.*): інфінітив (*Infinitivo*), дієприкметник (*Participio*), герундій (*Gerundio*) (*comer, comido, comiendo*). Вони не мають категорій особи і часу, але у них є категорія стану і виду, а також зберігається синтаксичне керування дієсловом.

Загалом, функціональна багатоплановість дієслова зумовлює нерівнорядність власне дієслівних категорій і наявність протилежних підходів до їхньої класифікації [22, с. 46]. Сміслові й синтаксичні навантаження дієслівних категорій неоднопланові, а саме розрізняють:

- 1) за змістовими вимірами, що відображають сферу їхньої референції;
- 2) за внутрішніми частиномовними функціями;

- 3) за прагматичною значущістю;
- 4) за рівнем абстрактності;
- 5) за модально-предикативною суттю;
- 6) за співвіднесеністю зі структурою мовленнєвої комунікації;
- 7) за реалізацією сигніфікативного/денотативного змісту.

Прагнення врахувати весь інвентар дієслівних функцій зумовлює неадекватність кваліфікації граматичної категорії і відмінність послідовної їхньої класифікації. Здебільшого, кожен із підходів до аналізу граматичних категорій дієслова відбиває одну із сутнісних його ознак. Граматичні категорії дієслова утворюють цілісний комплекс, оскільки вони пов'язані з тією самою лексевою та її ядерною специфікацією [25, с. 196]. Особливість дієслівних категорій полягає в тому, що більшість із них спрямована на відповідні семи іменних категорій, становлячи разом із ними внутрішню реченнєву форму.

1.4.1. Поняття, структура та види дієслівних перифраз.

О. К. Васильєва-Шведе вказує, що особливе місце у морфології посідають аналітичні конструкції, що виділяються у системі багатьох індоєвропейських мов. У мовознавстві аналітичними конструкціями прийнято називати сполучення службового та знаменного слів, в яких службове слово, самостійно або разом з афіксом знаменного виражає граматичне значення знаменного слова й тим самим усієї конструкції в цілому. Граматикалізація – це процес, у результаті якого допоміжні слова лексико-синтаксичних аналітичних конструкцій (перифрастичних) повністю втрачають своє лексичне значення і стають допоміжними, тоді як допоміжні слова в них застаються напівдопоміжними [11].

Відповідно до загальновідомої класифікації дієслівні перифрази іспанської мови класично поділяються на граматизовані (видо-часові) та описові (лексико-синтаксичні). Такий підхід базується на необхідності

розрізнення чисто аналітичних конструкцій з повною граматизацією та напіваналітичних конструкцій з неповною граматизацією словосполучення, коли його службовий компонент зберігає хоча б послаблене лексичне значення. Але при класифікації дієслівних перифраз іспанської мови надзвичайно важливо враховувати не лише структуральний, але і семантико-функціональний аспекти.

Іспанські граматисти як Р. Фенте, Х. Фернандес, Л. Фейхо признають, що: «В іспанській мові перифрази або дієслівні фрази є різноманітними та в основному полягають в єдності допоміжного дієслова та інфінітива, герундія, чи дієприкметника іншого слова». З цього випливає, що всі складні часи, пасивний стан та тривалу форму треба прийняти як перифрастичну конструкцію. Виділяють три допоміжні дієслова, а саме *haber*, *ser* та *estar*, що є основою дієслівної допоміжної системи [66, с. 76].

М. Лаунай зазначає, що: «семантико-функціональні єдності утворені за допомогою нерозривного подвійного центру - навіть коли обидва компоненти підтримують можливість функціонування, в інших обставинах, як доконаних дієслів, утворених за допомогою неособової форми дієслова та допоміжного, що піддалося процесу втрати свого лексичного значення, можливостей вираження модальності, часу, аспекту та порядку процесу» [66, с. 75].

Г. Рохо вважає, що: «явище допоміжних дієслів та допоміжного слова перифрастичних конструкцій, а також ряду понять, пов'язаних з даним явищем, не можна зрозуміти однозначно, що у свою чергу має відношення як до подальших конкретних мовних тенденцій, так і до різних критеріїв та точок зору на дане питання» [66, с. 102].

Літературовед В.М. Жирмунській припускає, що: «навколо основних аналітичних дієслівних форм в усіх європейських мовах існує достатньо велика кількість аналітичних словосполучень більш приватного характеру,

які слугують для вираження видових, модальних, станових відтінків значення основного дієслова у фразеологічно більш обмежених рамках» [18, с. 335].

В тривалому процесі формування описових дієслівних конструкцій службові дієслова збуваються лексичного значення і постають як допоміжні, а в лексико-синтаксичних конструкціях є напівдопоміжними.

Щоб добре розуміти дієслівну перифразу, дуже важливо знати елементи, що входять до її складу.

Дієслівна перифраза характеризується наявністю таких компонентів.

Допоміжне дієслово – це дієвідмінюване дієслово, яке в свою чергу є носієм узгодження з предметом. Воно характеризується шістьма граматичними категоріями дієслова. Однак допоміжне слово в дієслівній перифразі не може виконувати функцію повноцінного дієслова, що несе основне значення (*haber – hay que trabajar*). Звідси і походить його назва, допоміжне, демонструючи, що його значення не оригінальне, а граматичне. Його також називають модифікуючим, оскільки він модифікує поняття другого дієслова.

Дієслово, що отримує допомогу, – це несполучене дієслово без особи. Воно може мати три форми:

- 1) інфінітив як дієслівний іменник, виражає значення дієслова у всій його абстрактній загальності. Інфінітив – це є форма, модифікована відповідними закінченнями [64, с. 103]. У ній є закінчення з трьох можливих осіб: *-ar (hablar)*, *-er (volver)*, *-ir (dirigir)*;
- 2) герундій поза дієслівною перифразою діє як прислівник. Він утворений: *-ando (hablando)* о *-iendo (diciendo)*;
- 3) дієприслівник поза перифразою діє як прикметник. У дієслівній перифразі його пасивні форми постають із закінченнями: *-ado*

(*mencionado*), *-ido (dirigido)*, або *-to (vuelto)*, *-so (impreso)*, *-cho (hecho)* у неправильних дієсловах.

Однак ця неособова форма стосовно дієслова у фразі є основною та повною. Він має функцію ядра синтагми. Ось чому він синтаксично визначає допоміжний і надає значення перифрази. Він називається в свою чергу модифікованим (*ir – debo ir*).

У деяких матеріалах, присвячених дієслівній перифразі, можна знайти термін напівдопоміжне дієслово.

Відал Ламікіс характеризує напівдопоміжне дієслово як дієслово, яке може функціонувати не тільки як допоміжне (не повне та вторинне), але і як повноцінне та основне дієслово в іншій фразі. Ось чому він представлений як модифікатор (*voy a trabajar – debo ir*) [71, с. 109].

Поняття Єви Спіцової про напівдопоміжне дієслово дещо інше [85, с. 19]. На думку авторки, напівдопоміжне дієслово та концептуальне входять у словесну перифразу. Напівдопоміжне – це особове дієслово, яке може виражати:

- 1) ставлення суб'єкта до дії у безособовій формі. Модальні дієслова використовуються у функції напівдопоміжних, наприклад: *tener, deber, querer, poder, haber (Debo hacerlo pronto.)*;
- 2) спосіб дії; може висловити: *principio, fin, duración, continuación, repetición, habitualidad de la acción (Se puso a trabajar.)*;
- 3) час дії, виражений напівдопоміжними дієсловами, такими як *ir* та *acabar* супроводжується прийменниками *a i de (Acabo de escribir. Voy a la escuela.)*.

Дієслова цих так званих напівдопоміжних слів можуть також виконувати функцію дієслова, що отримує допомогу, або, згідно з цією класифікацією, функцію концептуального, за винятком дієслів *poder, haber* у *soledad*.

Периферійна конструкція *hacer + infinitivo* має фактологічне значення: «дія, виражена перифразою, є результатом іншої дії, здійсненої суб'єктом або іншим агентом», [85, с. 12] суб'єкт не виконує дію, а змушує її виконати іншого або інших (*Nos hizo salir del cine*). У цьому прикладі напівдопоміжне дієслово *Hizo* має відношення до об'єкта у формі особового займенника. Ці відносини не відповідають правилам вербальної перифрази. Але понятійне дієслово *salir* справді узгоджується із загальними периферійними нормами, оскільки воно пов'язане з рештою членів.

Зв'язок все ще належить до основних периферійних термінів. Це служить для об'єднання допоміжного або напівдопоміжного дієслова з неособовою формою дієслова. Будь-який прийменник або сполучник можуть служити зв'язком *que* (*ir a, deber de, tener de, tener que, hay que*).

У деяких контекстах важко відрізнити перифразу дієслова від об'єднання двох дієслів, які подаються не як нормалізовані, а як ядро та суміжні або похідні дієслівні форми. Щоб існувала перифраза, мають бути дотримані такі умови:

- 1) допоміжне дієслово повинно мати неоригінальне, переносне, змінене або скасоване значення. «Дієслово діє як допоміжне, коли частково або повністю зношується його початковий семантичний зміст, тому воно втратило своє початкове значення» [62, с. 14]. Ця умова простежується у реченні: *Voy a encontrarme con mis amigos*. Речення здатне виражати дві різні дії. Дію можна трактувати як *estoy preparada a encontrarme* тепер з друзями. У цьому випадку об'єднання двох дієслів, *voy a encontrarme*, являє собою словесну перифразу, оскільки значення дієслова *voy* не ідентичне оригіналу. Друге тлумачення може бути наступним: *estoy de camino hacia mis amigos* щоб мати можливість їх знайти. Це сполучення дієслів не є перифразою, оскільки початкове значення дієслова *voy* збігається

зі значенням, яке воно має всередині поєднання . Тоді згаданий приклад має значення, яке залежить від особистого тлумачення. Однак ми можемо взяти протилежний приклад. Незважаючи на те, що форма має схожість з попередньою, її значення залежить більше від граматичних слів, ніж від інтерпретації мовця. Таким чином, *Нou no va a comer al bar*, союз *ir a comer* не трактується як дієслівна перифраза, оскільки прийменник *a* означає напрямок руху. Натомість речення *Нou no va a comer en casa* містить дієслівну перифразу. Тут, завдяки прийменнику *en*, ми можемо інтерпретувати це як майбутній намір.

- 2) дієслово не пов'язане з можливими предметами та доповненнями конструкції. *El profesor va a explicártelo*. У цьому випадку *professor* – предметник та доповнення *te, lo* пов'язані з дієсловом, якому допомагають пояснити, а не з допоміжним *va*.
- 3) дієслово, якому допомагають, не повинно бути суміжним і виконувати функцію прямого об'єкта. Неособова форма дієлова, особливо інфінітив, не характерна лише для словесної (дієслівної) перифрази. *Insiste en viajar. Espera trabajar*. Ці два речення не містять дієслівної перифрази, оскільки в обох можливе наступне перетворення: *Insiste en ello. Lo espera*. Це перетворення показує, що друга дієслівна форма в цьому об'єднанні представлена синтаксичним прямим об'єктом і може бути замінена об'єктом *lo*. Протилежний приклад – речення *Podría estar enferma*. У цьому випадку перетворення, зроблене в попередніх прикладах, вже неможливе (*lo podría*), але наступне: *Podría estarlo*. Тут вплив допоміжного дієлова домінує над допоміжним *estar*, що визначає і вимагає його конкретної форми інфінітива.

Загальне значення перифрази дієлова відрізняється від початкового

значення двох дієслів. Оскільки особиста форма має граматичне значення, неособова форма має основне, але не повне значення.

Незважаючи на критерії та визначення, викладені вище, все ще існують поєднання, які іноді плутають із словесною перифразою, хоча вони не відповідають встановленим умовам. Це, наприклад, фрази (*echar a perder*). Існують деякі відмінності між словосполученнями та словесною перифразою. Перша відмінність полягає в тому, що висловлювання можуть складатися з дієслівного елемента та елемента іншого типу (*echar de menos* × *debo cantar*). Вони не утворюють спільної групи. Інша відмінність полягає в тому, що фрази мають фіксовану конструкцію, на відміну від перифрази, де в деяких контекстах другий елемент, що не є персональним дієсловом, може бути замінений іншим, який має подібні характеристики до оригіналу (*echar de menos* × *voy a hablar, voy a charlar*). Нарешті, фрази мають нове значення, яке не пов'язане з їх компонентами.

Дієслівна перифраза виконує синтаксичну функцію присудка в межах речення.

Дієслівна перифраза здатна виражати деякі характеристики (значення), як дієслово, будь-то в простій чи складній формі. Вони мають такі значення:

- 1) *аспектні (видові) цінності* – різниця між закінченими та незакінченими діями у процесі розвитку. Цю опозицію можна встановити між перифразою частки (доконані дії) та герундієм (тривалі дії). Або між складними часами та минулим невизначеним, які протиставляються минулому незавершеному.
- 2) *спосіб розгортання дії* (прогресивний, повторюваний тощо). Це значення залежить від контексту та допоміжного дієслова.
- 3) *суб'єктивна модальність* – ставлення мовця до дії, яка має розпочатися (зобов'язання, ймовірність тощо). Це виражається

насамперед перифразою інфінітива.

- 4) *часові значення* – можуть залежати від безособової форми дієслова (наприклад, теперішнє значення перифрази герундії).
- 5) *значення фази* – це значення вказує момент дії (початок, кінець тощо).
- 6) *стилістичні та експресивні цінності* залежать від контексту.

Деякі з цих значень (фаза, суб'єктивні, модальності, тощо) функціонують як критерії класифікації дієслівної перифрази.

РОЗДІЛ 2

СЕМАНТИКО-ФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА МОДАЛЬНИХ ПЕРИФРАЗ

2.1. Проблема визначення модальності

Часто при використанні терміну «модальність» його вживають як еквівалент поняття «спосіб», роблячи при цьому посилення на відношення, що встановлюється поміж мовцем та слухачем або співбесідником, маючи при цьому постійно на увазі реченнєвий зміст вчиненого мовцем висловлення та оперуючи такими поняттями, як правдивість або неправдивість останнього. У цьому значенні термін традиційно використовується для класифікації речення. З другої сторони термін спосіб, як здається, має зв'язок з таким поняттям як спосіб-модус, тобто ставленням, яке висловлює мовець стосовно змісту свого висловлення – диктуму, (під яким слід розуміти представлений зміст висловлювання).

Для Бенвеністе модальність «не є частиною необхідних конститутивних категорій вербальної парадигми» [49, с. 13-47]. Поняття модальності має властивості, що належать до певного класу, а також що зазначені властивості визначають сукупність умов, необхідних і достатніх для застосування поняття. Дана концепція відповідає класичній концепції значення слова, зі значенням денотативного або референтного характеру. Структурна семантика також допускає модель необхідних і достатніх умов, проте робить це з оперативної та функціональної точки зору, звільняючись при цьому від референтного значення слова. Таким чином, категорія способу встановлюється у поєднанні з такими категоріями як час та аспект вербальної дії. Такому поняттю і категорії як спосіб відповідатиме серія визначень або семантичних представлень.

Іспанський граматист Антоніо де Небріха при розгляді такого поняття як спосіб завжди робить посилання на так звану словозмінну категорію дієслова, яка «є тим, завдяки якій можна розрізнити між певними способами значення»; індикатив є способом або ж мовним засобом, що його ми використовуємо для того, аби могли «вказувати і показувати»; субхунтив – умовний спосіб є тим способом або ж мовним засобом, при використанні якого ми поєднуємо одне дієслово з іншим «оскільки підпорядковувати значить поєднувати» і т. д. [44, с. 9-18].

Тоді, як Андрес Бельо підходить до розгляду даного питання чисто з граматичної точки зору, застосовуючи з цією метою таке поняття як вербальна реакція (тобто дієслівне керування), у розділі XXI говорить наступне “способом називається та форма, яку приймає дієслово аби позначати операції, скеровані на зрозуміння або на вираження емоцій душі. Коли ми говоримо *dudo*, *deseo*, не форма дієслова, а його корінь має значення сумніву або бажання. Проте коли ми говоримо:

Dudo que venga; Ojalá que venga; ¡Ven! «Я сумніваюсь у тому, що він прийде»; «Аби він тільки прийшов»; «Приходь!» форма, а саме флексія дозволяє нам надати дієслову «приходити» значення невпевненості, сумніву або бажання, і, в цілому, надає реченню це специфічне оціночне значення, яке ми і називаємо способом» [66, с. 57-108].

У граматиці іспанської мови розглядається питання модальності речення, розрізняючи в ній при цьому диктум (репрезентативний зміст), що говорить у кожному реченні, який протиставляється способу, тобто способу мовлення або суб’єктивному ставленню мовця щодо змісту його мовлення [66, с. 47-48].

Тут необхідно наголосити на тому, що у роботі має місце ідентифікація репрезентативного змісту речення з репрезентативним змістом дієслова.

Модальність пропонується у цій роботі як семантична категорія, що має стосунок до змісту речення, причому також тут ми знаходимо опозицію реальність/ірреальність, що дозволяє нам проводити чітке маркування розповідного та умовного способів.

Розглядаючи модальність перифраз, відмітимо, що в іспанській мові існує дві основні класифікації дієслівної перифрази. Один з них фокусується на структурі дієслівної перифрази, особливо на формі дієслова, що допомагає, а другий ґрунтується на характеристиках дієслівних дій.

Ця класифікація базується на позначенні аспектів та модифікацій дієслівної дії. Оскільки це перетинається з попередньою, ми більше не будемо представляти всю дієслівну перифразу окремо. У рамках цієї класифікації виділемо велику групу дієслівної перифрази: модальну.

Модальні перифрази утворюються з інфінітивом, служать для вираження ставлення мовця до дії: а) обов 'язок: *debe, tiene que, hay que hablar*; б) можливості, припущення, сумнів: *puede hablar, debe (de) hablar* тощо.

Ці перифрази представляють ставлення мовця до дії, вираженої дієсловом, що допомагає. Допоміжний – це елемент, який додає модифікацію концепції допоміжних засобів. За словами Гілі Гайя, допоміжне дієслово виражає модус, тоді як неособова форма позначає вислів [63, с. 119].

На відміну від аспектних перифраз, модальні форми не використовуються в імперативі, але вони можуть поєднуватися зі складеними формами інфінітива (*Solía haber bailando*).

Усі модальні перифрази, що виражають обов 'язок, є інфінітивними конструкціями (*haber de + infinitivo, haber que + infinitivo, tener que + infinitivo, tener de + infinitivo, deber + infinitivo*).

Модальні перифрази, що виражають можливість, такі: *poder + інфінітив* виражає можливість дії (*Puedo tener miedo*). *Deber + infinitivo* представляє гіпотезу дії (*Debe de estar enferma*).

Деякі грамматики, такі як Шпіцова, Гілі Гая, Секо або Гомес Торрего, також включають серед модальних перифраз:

Querer + infinitivo вказує на готовність мовця виконати дію (*Quiero hablar con mi amiga*).

З граматиків, з якими проводились консультації, проти них виступає лише Хав'єр Гарсія Гонсалес, класифікацію якого ми представляємо нижче.

Наступна таблиця модальної перифрази знову містить класифікації Гарсії Гонсалеса [62, с. 100], і Секо [84, с. 189] та Гілі Гайї [64, с. 119]. (Додаток А).

У додатку А ми бачимо, що класифікація Ж. Гарсії Гонсалеса не пропонує різноманітності. Вона також є найменш різноманітною із трьох, представлених у цій таблиці. Загалом існує багато відмінностей між модальними перифразами, визнаними вченими граматистами. Майже всі вони включають в модальні перифрази обов'язкові, але, що стосується інших конструкцій, що виражають інші установки мовця, вони сильно відрізняються. Наприклад, Гілі Гая вважає модальними також дієслова типу *esperar, pensar, desear, mandar, prometer, soler* тощо. З іншого боку, деякі лінгвісти говорять лише про конструкції *с poder* у *deber de*.

У якості підсумку до класифікації за семантичним критерієм, ми повинні сказати, що порівняно з класифікаціями, заснованими на синтаксичному критерії, семантичні класифікації представляють більше відмінностей, оскільки вони пропонують більше простору для суб'єктивної оцінки автора.

2.2. Класифікація модальних перифраз за семантичним та функціональним критеріями

Наступним етапом нашого дослідження є функціональний аналіз, відібраних з газет «*El País*» та «*ABC*», переважаючи теперішній та майбутній час в прямому та непрямому способі дієслова. В додатку Б продемонстровані форми модальних

конструкцій.

На додаток до цих дієслівних часів ми виявили відносно велику кількість перифрази *poder + infinitivo* у недоконаному минулому часі.

Конструкція *tener que + infinitivo* виділяється на додаток до згаданих часів ще й частотою використання у минулому невизначеному періоді.

Зараз ми зупинимось на різноманітності часів, представлених досліджуваною перифразою. Ми бачимо, що ситуація в «*El País*» подібна до ситуації з «*ABC*». Найчастіше використовувані конструкції (*poder + infinitivo, deber + infinitivo, tener que + infinitivo*) також пропонують найбільшу різноманітність часів. Цікаво зауважити, що перифраза повинна *tener que + infinitivo*, незважаючи на те, що вона не така часта, як *deber + infinitivo*, з'являється у більшості типів дієслівних часів, ніж цей.

Хоча перифраза, що *querer + infinitivo*, є не найменш частою, вона має найменшу різноманітність часів дієслів, як і рідкісно використовувані конструкції *deber de + infinitivo* і *haber + infinitivo* оскільки вона з'являється лише в теперішній вказівці. Цікаво те, що в «*ABC*» ми маємо таку ж ситуацію, тобто, *querer + infinitivo* не з'являється в інший час, ніж у цій індикативній (Додаток В).

На основі цієї таблиці ми можемо перевірити, які способи дієслова та часи є типовими для кожної з перифраз, знайдених у «*ABC*». Ми бачимо, що з точки зору часів найбільш вживаним є теперішній показник. Це логічний результат, оскільки газети зазвичай займаються поточною темою, яка вимагає, перш за все, використання теперішнього часу. Що стосується інших дієслівних часів, очевидно, що також багато випадків недоконаного, минулого та майбутнього часу, а також використання умовного способу, оскільки поточні новини зазвичай однаково пов'язані з майбутніми або минулими подіями.

Конструкція *poder + infinitivo* пропонує найрізноманітніші випадки завдяки своїй частоті використання. Переважаючі часи - теперішній вказівний, підрядний та

умовний спосіб. Перифраза *deber + infinitivo* представляє подібну ситуацію.

Як ми бачимо в таблиці, *tener que + infinitivo*, незважаючи на те, що це не така часта конструкція, як попередні дві, вона також пропонує значну різноманітність часів і видів дієслова.

РОЗДІЛ 3

МОДАЛЬНІ ПЕРИФРАЗИ В ПРЕСІ

У цій частині ми зупинимось на проблемі використання модальних перифраз в іспанських національних інформаційних газетах. За словами Алонсо Моралеса, журнали та деякі газети цього типу («*El País*», «*ABC*») мають більше різноманітності та кількості перифрази, ніж місцеві газети [43, с. 295].

Для вивчення частоти використання цих перифраз ми проаналізували дві іспанські газети «*El País*» та «*ABC*», які вирізняються кількістю та різноманітними дієслівними перифразами у порвнянні з місцевими газетами. З цих газетах ми відібрали статті, які переважно стосуються політичних питань, де політичні новини переважають над загальними та економічними. Що стосується жанрових ознак статей, то у матеріальних дослідженнях репортаж переважає над інтерв'ю та іншими жанрами. Спочатку ми шукали модальні перифрази, що вивчались у вибраних газетах, тепер ми збираємося порівняти результати, отримані за різними критеріями. Ми також збираємося навести кілька цитат зі згаданих газет, щоб представити приклади використання модальної перифрази.

3.1. Особливості використання модальних перифраз у сучасних іспанських газетах

Питання про ті чи інші особливості мови преси нам здається актуальним, оскільки саме в засобах масової інформації відображаються сучасні тенденції розвитку мови, її новітні зміни. У даному дослідженні ми розглянемо особливості вживання модальних перифраз на матеріалі сучасних іспанських газет.

Питання про вживання модальних перифраз детально розглядається в книзі з редагування барселонської газети «*La Vanguardia*» [78]. У даній книзі

мова йде про перифразу *deber/deber de + infinitivo*. Відзначається, що ця конструкція позначає моральний обов'язок або обов'язок виконання чогонебудь: *El ciudadano debe cumplir con las ordenanzas*. Перифраза *deber de + infinitivo* висловлює сумнів або припущення: *Debe de ganar mucho dinero* [78, с. 142-143]. З інших перифрастичних конструкцій згадуються *empezar a + infinitivo*, *comenzar a + infinitivo*, *echarse a + infinitive* і *ponerse a + infinitivo*. При цьому не дається теорії вживання і значення даних перифраз. Відзначимо, що зовсім відсутня згадка про конструкцію *tener que + infinitivo*, яка часто зустрічається в сучасній іспанській мові.

Особливості вживання інфінітива в мові преси коротко розглядаються в книзі за стилем газети «*El País*» [58]. У розділі про найбільш часті помилки згадується перифраза *deber / deber de + infinitivo*. При цьому наголошується, що з прийменником *de* ця конструкція позначає ймовірність, а без прийменника – повинність. Як бачимо, тут висловлюються ті ж судження, які ми зустріли в книзі редагування газети «*La Vanguardia*» [58, с. 147, 157].

Особливості вживання інфінітива також досліджуються в статті Марії дель Кармен Алонсо Моралес «Дієслівні перифрази в іспанській мові». Автор розглядає різні перифрастичні конструкції з неособистими формами дієслова. У роботі згадуються 27 конструкцій з інфінітивом: *acabar de + infinitivo*, *acabar por + infinitivo*, *comenzar a + infinitivo*, *estar al + infinitivo*, «*estar a punto de + infinitivo*, *haber que + infinitivo*, *llevar a + infinitivo*, *pasar de + infinitivo*, *ponerse a + infinitivo*, *romper a + infinitivo*, *tener que + infinitivo*, *venir a + infinitivo*, *volver a + infinitivo* та ін.

Як найбільш уживану перифразу автор виділяє конструкцію *ir a + infinitivo*, що позначає найближче майбутнє. Також часто вживаються перифрази *empezar a + infinitivo* і *comenzar a + infinitivo*, що позначають початок дії. Серед конструкцій, які зустрілися автору один раз, наступні: *estar para + infinitivo*, *comenzar a + infinitivo*, *comenzar por + infinitivo*, *estar*

en trance de + infinitivo, terminar de + infinitivo, terminar por + infinitivo, venir de + infinitivo. Усі ці конструкції мають різне значення.

Використання тих чи інших синонімічних конструкцій залежить від стилістичних завдань їх використання. Наприклад, у значенні найближчого майбутнього використовуються конструкції *estar a punto de + infinitivo, estar al + infinitivo, estar a poco de + infinitivo*, вони також зустрілися автору 1 раз.

У статті також йдеться про часте використання перифраз, характерних для розмовної мови, наприклад *ponerse a + infinitivo, pasar de + infinitivo*. Це особливо часто зустрічається в молодіжній пресі. Конструкція *comenzar a + infinitivo*, яка, як і *ponerse a + infinitivo*, означає початок дії, відноситься до «більш літературної» мови, належить до іншого регістру і вживається рідше. Її використання типово для світської хроніки.

При розгляді модальних конструкцій автор обмежується тільки перифразами з дієсловом *deber*, відзначаючи змішання значень конструкцій *deber de + infinitivo* і *deber + infinitivo* і вважаючи, що остання не є справді модальною перифразою. Дослідник також говорить про часте вживання перифрази *tener que + infinitivo*.

Марія дель Кармен Алонсо Моралес підкреслює, що використання перифраз залежить від типу публікацій. Наприклад, для спортивної преси характерна велика різноманітність перифрастичних конструкцій, що слугує більш живому і динамічному опису подій. Також великою кількістю і різноманітністю перифраз відрізняються статті в загальнонаціональних газетах і журналах, тоді як у місцевій пресі їх спостерігається набагато менше, і за значенням вони не такі різноманітні [42, с. 291-298].

Після розгляду теорії питання перейдемо до практичного аналізу, який ми проводимо на матеріалі трьох сучасних іспанських газет: *El País, El Mundo* і *La Voz de Galicia*.

«*El País*» – найбільша щоденна газета Іспанії, одна з найбільших у

світі. «*El Mundo*» – друга газета країни за кількістю постійних читачів, також виходить щодня. Газета «*La Voz de Galicia*» належить до регіональної преси. Вона виходить в автономній області Галісія, де крім іспанської є друга офіційна мова – галісійська, тому в даному виданні також зустрічаються статті галісійською мовою.

Для практичного аналізу ми розглянули газети *El País*, *El Mundo* і *La Voz de Galicia*.

У досліджуваних статтях було 328 перифрастичних конструкцій з інфінітивом. Переважали модальні перифрази: *poder + infinitivo* (108 випадків), *tener que + infinitivo* (47), *querer + infinitivo* (30), *deber + infinitivo* (24), *hay que + infinitivo* (14). Рідше зустрічалися такі конструкції, як *hacer + infinitivo* (5), *dejar + infinitivo* (3), *deber de + infinitivo* (2), *haber de + infinitivo* (1), *estarpор + infinitivo*» (1).

Серед тимчасових перифраз було 40 випадків використання *ir a + infinitivo* і тільки 3 – *acabar de + infinitivo*. Про часте вживання *ir a + infinitivo*, як згадувалося вище, говорить і Марія дель Кармен Алонсо Моралес. У даній конструкції дієслово *ir* нам зустрілося тільки у двох часах: дійсний індикатива (для позначення найближчого майбутнього) і імперфект індикатива (у значенні майбутнього в минулому).

Серед видових перифраз відзначимо наступні: *volver a + infinitivo* (16), *comenzar a + infinitivo* (9), *soler + infinitivo* (9), *empezar a + infinitivo* (6), *llegar a + infinitivo* (5), *venir a + infinitivo* (2), *dejar de + infinitivo* (2), *terminar de + infinitivo* (1).

Слід звернути увагу на те, що конструкція *ponerse a + infinitivo*, типова для розмовної мови та молодіжної преси, нам не зустрілася жодного разу, так як у нашому випадку розглядалися головні національні газети і одна з основних регіональних (статті на політичну, культурну і, рідше, спортивну тематику).

Відзначимо, що і в модальних перифразах найчастіше дієслова зустрічалися в теперішньому часі та в імперфекті індикатива, а також у простому кондиціоналі. Умовний спосіб використовувалося рідше (у формі теперішнього часу та імперфекта).

У результаті проведеного практичного аналізу ми прийшли до висновку про те, що найбільшою різноманітністю перифрастичних конструкцій з інфінітивом відрізняється газета *El País*. Частота вживання перифраз неоднакова, і ряд з них переважає як у загальнонаціональній, так і в регіональній пресі.

3.2. Модальні перифрази в прямому стилі в іспанських газетах

Подальше дослідження використання модальних перифраз у мові іспанських газет показує, що герундіальні (*gerundio*) і дієприкметникові (*participio*) перифрази властиві розмовному стилю преси, прямій мові спортивних оглядів, що слугує більш живому і динамічному опису подій, оскільки саме герундіальні перифрази з дієсловами руху і місцезнаходження передають значення імперфективної зони, маркують серединну стадію актуальної дії. Особливість даних конструкцій полягає в тому, що вони принципово несумісні одна з одною [80]. Їх використання в мові іспанської преси нечисленні. Спробуємо проаналізувати деякі з них.

Питання про статус *estar + gerundio* залишається дискусійним, одні дослідники схильні вважати дану конструкцію дієслівною перифразою [80, с. 3; 67, с. 473], інші – повноцінним членом видової опозиції прогресив/непрогресив [80]. У даній роботі ми будемо дотримуватися другої точки зору, вважаючи *estar + gerundio* грамемою прогресива. Прогресив – це аспектуальна грамема, що виражає «динамічну» тривалість ситуації [24, с. 394]. Прогресив у мовах світу в силу семантичної близькості з дюративом

при розширенні своїх поєднуваних можливостей має тенденцію еволюціонувати в показники дюратива [24, с. 394-395]. Близька до зазначеного переходу ситуація спостерігається і в іспанській мові, у якому прогресив виражається аналітичною конструкцією *estar + gerundio*, у рамках якої допоміжне дієслово *estar* поєднується з представниками будь-яких акціональних класів, у тому числі та станів:

...porque nada podía ser más justo, más bueno, más santo que lo que entonces estaba sintiendo...[58]

«...тому що ніщо не може бути вірнішим, добрішим, святішим того, що (я/він / вона) тоді відчувала...»

Іспанський прогресив пронизує всю дієслівну систему, роблячи можливими такі комбінації видо-часових форм, як прогресивний імперфект, прогресивний аорист, прогресивний перфект або прогресивний плюсквамперфект [15, с. 573].

Далі ми звернемося до комбінацій *estar + gerundio* з іншими дієслівними перифразами. *Estar + gerundio* в іспанській пресі зустрічається з двома модальними конструкціями, які передають значення «кореневої» можливості *poder + infinitivo* і *tener que + infinitivo*.

Конструкція *estar + gerundio* поєднується з модальними конструкціями *poder + infinitivo* і *tener que + infinitivo*, що передають значення «кореневої» модальності. У випадку з *tener que + infinitivo* результуючу семантику можна описати як «необхідність, яка актуалізується в певний момент (часто контекстуально позначена)». Наступний приклад демонструє, що необхідність написання постів (*estoy teniendo que escribir*), виникає по дорозі на роботу або під час обідньої перерви:

Muchos posts los estoy teniendo que escribir mientras voy caminando a la oficina o en los 15 minutos que empleo para comer [56].

«Багато постів (мені) доводиться писати (тобто я перебуваю в стані необхідності писати), поки (я) йду на роботу або за ті 15 хвилин, які (я) витрачаю на те, щоб пообідати.»

Комбінація зі зворотним порядком проходження конструкцій також зустрічається в наступному прикладі. Її семантику можна описати як «необхідність здійснення актуально-тривалої дії». Варто відзначити, що в пресі, у якій модальна конструкція передує аспектуальній, зустрілося в три рази частіше попередньої комбінації.

En cualquier caso tendría que estar escribiendo de Richard Ayoade [58].

«У будь-якому випадку (я/він/вона) повинен(на) був(а) писати про Річарда Айоаде.»

Комбінація прогресиву з *poder + infinitivo* передає семантику «актуальної можливості вчинення дії»:

Tras muchos meses de dudas estoy pudiendo jugar a un nivel que no me imaginaba [56].

«Після багатьох місяців сумнівів, (я) можу грати на рівні, який (я) не міг (собі) уявити.»

Як і у випадку з конструкцією *tener que + inf, poder + inf* може передувати прогресиву. У цьому випадку семантика може бути описана як «можливість здійснення актуально-тривалої дії».

Podemos estar hablando de brotes verdes [70].

«(Ми) можемо говорити про ознаки відновлення (фінансування).»

Конструкція *ir + gerundio* виражає «тривалу дію (від сьогоднішнього до майбутнього, від близького до далекого)» [13, с. 192-193]:

Íbamos caminando por el jardín y, al pasar entre los arbustos, me pellizcó y quiso besarme [70].

«Ми йшли по саду, і, коли проходили між кущів, (він) вщипнув мене і спробував поцілувати.»

Можлива і більш вузька інтерпретація цієї конструкції: «ситуація розвивається в напрямку поступового накопичення результату» («все більше і більше»):

El enfermo va mejorando [El Mundo].

«Хворий поступово одужує (йому все краще і краще).»

У Дескриптивній граматиці мови [67, с. 3412-3413], зазначається, що семантика поступового накопичення результату підкреслюється поєднанням градюатива з такими прислівниками, як *poco a poco* «мало-помалу», *paso a paso* «крок за кроком», *progresivamente* «поступово», *cada vez más* «все більше і більше», *con los años* «з роками тощо, і несполучуваність з прислівниками обмеженої тривалості, такими як *durante X años* «протягом X років»:

Después se va distraendo poco a poco y acaba por olvidarse de todo [70].

«Потім він потроху відволікається то на те, то на інше, і під кінець про все забуває.»

Durante dos años han ido desapareciendo las huertas que rodeaban a la ciudad [58].

«Протягом двох років зникали сади, які оточували місто.»

Заслуговує згадки той факт, що в іспанськомовній пресі вдалося виявити приклад, у якому *parecer* + *infinitivo* розташовується праворуч від аспектуальної конструкції *ir* + *gerundio*.

Al ver esto y al ver a los hombres que llevaban la política, cuanto más consideraba yo las leyes y las costumbres, y más iba avanzando en edad, tanto más difícil me fue pareciendo administrar bien los asuntos del Estado [58].

«Бачивши все це і бачивши людей, які здійснюють політику, (я) істотно більш поважав закони і звичаї, і, чим старше я ставав, тим все більш важким мені стало здаватися правильне ведення державних справ.»

Комбінація *ir + ger + empezar / comenzar a + infinitivo*. Кінцева семантика даної комбінації може бути описана як «поступовий розвиток початкової фази будь-якої дії»:

Podemos percibir cómo el cuerpo va empezando a responder ante estos mensajes de inmovilidad... [57]

«(Ми) можемо відчувати, як тіло (поступово) починає відповідати на ці повідомлення про нерухомість...»

Andar + gerundio (фреквентатив) виражає тривалу дію і надає їй «характер постійного заняття чим-небудь»:

Durante unos minutos anduve callejeando por el pueblo [70].

«Деякий час я блукав селом.»

Відзначимо, що даний приклад безпосередньо не демонструє описану традиційну семантику – постійного заняття чим-небудь.

Venir + gerundio (прогресивний інклюзив) виражає розвиток дії від минулого до сьогодення, початкова точка якого знаходиться в минулому, а кінцева точка збігається з часом, у якому вжито допоміжне дієслово, тобто збігається з референційною точкою [66]:

Ya se vienen acercando las vacaciones [70].

«Ось уже наближаються вихідні.»

Конструкція *llevar + gerundio* (інклюзив) синонімічна конструкція *venir + gerundio*, з тією лише відмінністю, що у фокусі уваги знаходиться не вказівка на момент виникнення ситуації, а протяжність тимчасового інтервалу, тому часто тривалість задана контекстуально або ж вказано час початку розвитку ситуації:

Lleva ejerciendo de maestro desde los 18 años [58].

«(Він/а) працює вчителем з 18 років.»

Quedar (se) + gerundio виражає дію, розвиток якої потрапляє у фокус уваги починаючи з його початкової точки, часто відзначається раптовість настання (інхоативно-дюративне значення):

Al escucharle, se queda meditando un momento [56].

«Почувши його, (він(а)) замислюється і деякий час залишається в роздумах.»

Три розглянуті вище конструкції демонструють вкрай обмежені протиставні можливості: жодна з них не може очолювати ланцюжок дієслівних перифраз; у постпозиції ці конструкції зустрічаються тільки після модальних конструкцій і конструкції *ir a + infinitivo*.

Питання про статус конструкцій, що складаються з допоміжного дієслова з дієприкметником, залишається дискусійним: автори граматики іспанської мови або зовсім не відносять їх до дієслівних перифраз, вважаючи атрибутивними конструкціями, [79; 76], або інтерпретують як конструкції, меншою мірою граматикалізовані [80; 66]. Тільки дві причетні конструкції – *tener + participio* (об'єктний результат) і *llevar + participio* (делімитатив) були відібрані з іспанських газет для аналізу в цьому дослідженні.

Tener + participio. Об'єктний результатив володіє наступними обмеженнями:

- дієприкметник у більшості випадків має бути утворено від перехідного дієслова.

Tiene hechos los deberes [57].

«(У нього/неї) завдання виконані.»

- дієприкметник обов'язково узгоджуються за родом і числом з прямим додатком.

Llevar + participio. Ця конструкція реалізує значення делімитатив. Делімитатив володіє наступними обмеженнями:

- обов'язкова квантованість прямого додатка:

El alcalde también recordó que su partido le apoya porque lleva Ganadas tres elecciones por mayoría absoluta [58].

«Мер також згадав, що його партія його підтримує, тому що (він) переміг на трьох виборах з абсолютною більшістю (голосів).»

- найчастіше дієприкметник утворений від дієслів з акціональною характеристикою доконаності:

La tienda llevaba cerrada dos eternas [70].

«Магазин був закритий два тижні.»

Єдина позиція, яку можуть займати дані конструкції в ланцюжку дієслівних перифраз – кінцева. Таким чином, з огляду на досить велику кількість обмежень на сполучуваність даних конструкцій, як при виборі дієприкметника, так і при приєднанні до інших перифрастичних конструкцій, в іспанській пресі вони зустрічаються дуже рідко.

ВИСНОВКИ

Дієслово у сучасних граматичних дослідженнях розглядається як найскладніша за семантикою та функціями частина мови. Крім того дієслово є найскладнішою лексико – граматичною категорією мови через численні граматичні форми. Ці форми характеризують дієслівну дію з точки зору її відношення до дійсності (спосіб), особливості її протікання (вид), відношення до моменту мовлення (час), до суб'єкту дії (стан), до суб'єкту мовлення (особа та число).

До системи дієслова, крім особових форм, входять також безособові невідмінювані форми: інфінітив, дієприкметник та герундій. Ці форми дієслова утворюються незалежно у структурі речення, входять до складу дієслівних перифраз і характеризується наявністю таких компоненті:

- 1) допоміжне дієслово – це дієвідмінюване дієслово, яке в свою чергу є носієм узгодження з підметом;
- 2) безособова форма дієслова: інфінітив (*infinitivo*); герундій (*gerundio*); дієприслівник (*participio*).

Схарактеризували перифрастичні конструкції з інфінітивом, які складають національну специфіку іспанської мови. За загальновідомою класифікацією, дієслівні перифрази поділяють на граматизовані (видо-часові) та описові (лексико-синтаксичні). У результаті тривалого процесу граматизації описових лексико-синтаксичних конструкцій виникає аналітична конструкція, в якій службові дієслова повністю втрачають своє лексичне значення і стають допоміжними. Ми з'ясували, що метафоризація перифрастичного дієслова веде до створення перифрастичної конструкції. Таким чином, дієслівні перифрази іспанської мови являють собою особливий вид словосполучення перифрастичного дієслова, лексичне значення якого не

було втрачене, і можуть з'єднуватися між собою за допомогою прийменника чи єднальної частки *que*.

Проаналізувавши функції використання інфінітиву в діалогічному мовленні, можна зазначити, що дуже поширеним є використання конструкцій, які вказують на початок дії, закінчення дії. Також характерним є використання інфінітиву у функції наказового способу, тому що це сприяє відображенню розмовного стилю та підкресленню напруженості ситуації. Ми переконалися у здатності іспанського інфінітива впливати на свідомість адресата в процесі ведення діалогу, завдяки його здатності акцентувати увагу адресанта. Такі властивості свідчать про доцільність використання цієї частини мови адресатом з метою досягнення очікуваного результату від мовленнєвої взаємодії.

Друга частина зосереджена на класифікаціях модальних дієслівних перифраз, яку ми вивчали в останній частині цієї роботи. У цій практичній частині ми проаналізували, з різних точок зору, використання модальних перифраз.

Модальні перифрази утворюються з інфінітивом, служать для вираження ставлення мовця до дії: а) обов'язок: *debe, tiene que, hay que hablar*; б) можливості, припущення, сумнів: *puede hablar, debe (de) hablar* тощо.

Ці перифрази представляють ставлення мовця до дії, вираженої допоміжним дієсловом.

Серед дієслівних перифраз особливо активно відзначають інфінітив, у той час як герундіальні та дієприслівникові звороти є більш обмежені у своєму використанні.

Перифрази з герундієм використовуються в прямій розмовній мові, с портівній та молодіжній пресі. Оскільки ці перифрази з дієсловами руху і місцезнаходження передають значення імперфективної дії, маркують серединну стадію в дії. Найбільш рідко використовуються конструкції з

дієприкметником. У нашому дослідженні цих конструкцій було знайдено тільки дві. Це пояснюється великою кількістю обмежень на сполучуваність конструкцій.

Практична частина дослідження проведена на матеріалі модальних перифраз в іспанських національних інформаційних газетах («*El País*», «*ABC*»). За словами Алонсо Моралеса, журнали та деякі газети цього типу мають більше різноманітності та кількості перифрази, ніж місцеві газети.

Для практичного аналізу ми розглянули газети *El País*, *El Mundo* і *La Voz de Galicia*.

Серед перифраз з інфінітивом, 121 перифрази належать до типу аспектуальних. Категорія виду в іспанській мові є змішанною за своєю природою і представляє собою проблемне питання в іспаністиці, по заявкам вона сполучає характеристику як граматичного часу так і способу розвитку.

Серед часових перифраз було 40 випадків використання *ir a + infinitivo* (позначає заплановану дію) і тільки 3 – *acabar de + infinitivo* (позначає завершення дії).

Серед видових перифраз відзначимо наступні: *volver a + infinitivo*, *comenzar a + infinitivo*, *soler + infinitivo*, *empezar a + infinitivo*, *llegar a + infinitivo*, *venir a + infinitivo*, *dejar de + infinitivo*, *terminar de + infinitivo*.

Методи суцільної вибірки із 57 статей було виокремлено 328 перифрастичних конструкцій з інфінітивом серед яких 207 – це модальні. Найбільш частотністю є модальні перифрази: *poder + infinitivo*, *tener que + infinitivo*, *querer + infinitivo*, *deber + infinitivo*, *hay que + infinitivo*. Рідше зустрічалися такі конструкції, як *hacer + infinitivo*, *dejar + infinitivo*, *deber de + infinitivo*, *haber de + infinitivo*, *estarpор + infinitivo*».

Слід звернути увагу на те, що конструкція *ponerse a + infinitivo*, типова для розмовної мови та молодіжної преси, нам не зустрілася жодного разу, так як у нашому випадку розглядалися головні національні газети і одна з

основних регіональних.

У результаті проведеного практичного аналізу ми дійшли висновку про те, що найбільшою різноманітністю перифрастичних конструкцій з інфінітивом відрізняється газета «*El País*». Частота вживання перифраз неоднакова, і ряд з них переважає як у загальнонаціональній, так і в регіональній пресі.

Наш висновок про те, що «*El País*» виділяється у порівнянні з «*ABC*» у використанні модальних перифраз, підтверджується також тим фактом, що для досягнення межі 170 прикладів модальних перифразичних конструкцій нам потрібно лише одне видання «*El País*», але три номери «*ABC*». У будь-якому випадку, результати, отримані з обох аналізованих матеріалів, дуже схожі, тому ми можемо підтвердити, що наші висновки щодо використання модальних перифраз в іспанській пресі мають загальну валідність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адмони В. Г. Грамматический строй как система построения и общая теория грамматики. Л. : Наука, ЛО, 1988. 239 с.
2. Анацкий И. Н. Структурно-типологическая характеристика аналитических конструкций на материале родственных и неродственных языков. Аналитические конструкции в языках различных типов. Л. : Наука, 1965. С. 143-151.
3. Арутюнова Н. Д. О системе времен в испанском языке. Тезисы докладов и сообщений Координационного совещания по сравнительному и типологическому изучению романских языков. Л. : Ин-т языкознания АН СССР, 1964. 56 с.
4. Арутюнова Н. Д. О критерии выделения аналитических форм. Аналитические конструкции в языках различных типов. Л. : Наука, 1965. С. 89-93.
5. Борисенко Н. С. Природа та умови функціонування дієслівної перифрази *ponerse + a + infinitivo* в сучасній іспанській мові : вісник Київськ. держ. лінгвіст. ун-ту. Дослідження молодих вчених. Проблеми семантики слова, речення та тексту : КДЛУ, 1997. С. 30-38.
6. Булыгина Т. В., Крылов С. А. Система языковая. Лингвистический энциклопедический словарь. М. : Сов. энциклопедия, 1990. С. 452-454.
7. Бурсье. Э. Основы романского языкознания. М. : ЛКИ, 2008. 680 с.
8. Васильева-Шведе О. К. К вопросу о категории вида в иберо-романских языках (глагол *estar + герундий*). Романо-германская филология. Л. : ЛГУ им. А.А.Жданова, 1957. С. 107-137.
9. Васильева-Шведе О. К. Об аналитических глагольных конструкциях в иберо-романских языках. Аналитические конструкции в языках

различных типов. Л. : Наука, 1965. С.108-112.

10. Васильева-Шведе О. К., Степанов Г. В. Теоретическая грамматика испанского языка. Морфология и синтаксис частей речи. М. : Высшая школа, 1972. 342 с.
11. Васильева-Шведе О. К., Степанов Г. В. Теоретическая грамматика испанского языка. Морфология и синтаксис частей речи. М. : Высшая школа, 1980. 336 с.
12. Васта В. В. Модальні перифрази в іспанській мові : збірник наукових праць студентів ХДУ «Магістерські студії» Вип. 20. Херсон. ХДУ, 2020. 30 с.
13. Виноградов В. С. Грамматика испанского языка: Практический курс. М. : Высшая школа, 2000. 432 с.
14. Виноградов В. В. Русский язык. М. : Государственное учебно-педагогическое издательство, 1947. 784 с., С. 422–423.
15. Горбова Е. В. Грамматическая категория аспекта и контекст (на материале испанского и русского языков). Диссертация на соискание ученой степени доктора филологических наук. СПб. Санкт-Петербург: «Наука». Издательство Российской академии наук, 2011. 573 с.
16. Н. И. Безлепкин : веб-сайт. URL: http://sbiblio.com/biblio/archive/beslepkin_fil/04.aspx, 130 с. (дата звернення 10.09.2020).
17. Жирмунский В. М. Об аналитических конструкциях. Аналитические конструкции в языках различных типов. М.-Л. : Наука, 1965. С. 5-57.
18. Жирмунский В. М. Общее и германское языкознание. Л. : Наука, 1976. 695 с.
19. Канонич С. И. Грамматика испанского языка. Практический курс. 2-е изд. М. : Издательство "Менеджер", 2006. 353 с.

20. Катагощина Н. А. Сравнительно-сопоставительная грамматика романских языков. Иберо-романская подгруппа. М. : Наука, 1968. 256 с.
21. Кочергина В. А. Введение в языкознание. М. : Изд. МГУ, 1970. 526 с.
22. Кубрякова Е. С. Части речи в ономаσιологическом освещении. М. : Наука, 1978. 115 с., 46 с.
23. Ласорса-Съедина К. Видовременные контексты в обучении русскому языку (сопоставительный подход). Материалы междунар. науч. конф. "Типология вида: проблемы, поиски, решения". М. : Языки русской культуры, 1998. С. 255-265.
24. Плунгян В. А. Введение в грамматическую семантику: грамматические значения и грамматические системы языков мира: учебное пособие. М. : РГГУ, 2011. 672 с.
25. Романова Г. С., Иовенко В. А., Ларионова М. В. Испанский язык для международных. Уровни В2-С1. М. : МГИМО-Университет, 2014. 379 с.
26. Сантомауро А., Шародо П. Вся грамматика испанского языка. М. : Астрель, 2009. 240 с., 196 с.
27. Свядоц Ю. М. Глагольные лексические единства аналитического характера в структуре немецкого предложения: Автореф. дис. канд. филол. наук: 10.02.04, МГУ им. М. В. Ломоносова, 1995. 21 с.
28. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии. М. : Прогресс, 1993. 654 с.
29. Серебренников Б. А. К вопросу о «морфологизме». Аналитические конструкции в языках различных типов. М., Л. : Наука, 1965. С. 100-104.
30. Силецкий В. Соотношение флективной и аналитической аспектуальности в испанском языке: Автореф. дис. канд. филол. наук:

- 10.02.05, ЛГУ им. А. А.Жданова. Л., 1971. 22 с.
- 31.Солнцева Н. В., Солнцев В. М. Анализ и аналитизм. Аналитические конструкции в языках различных типов. М., Л. : Наука, 1965. С. 80-88.
- 32.Суник О. П. О понятиях «аналитическая форма слова» и «аналитический строй языка». Аналитические конструкции в языках различных типов. М., Л. : Наука,1965. С. 70-79.
- 33.Тропина Н. И. Глагол как средство речевого воздействия. М. : Изд-во МГУ, 1989. 95 с., 21 с.
- 34.Уфимцева А. А. Лексическое значение: Принцип семиологического описания лексики. М. : Наука, 1986. 240 с.
- 35.Чвани К. В. Вид как часть универсального набора семантических признаков. Материалы Междунар. науч. конф. «Типология вида: проблемы, поиски, решения». М. : Языки русской культуры, 1998. С. 490-498.
- 36.Юдакин А. П. Развитие структуры предложения в связи с развитием структуры мысли. М. : Наука, 1984. 166 с.
- 37.Ярцева В. Н. Об аналитических формах слова. Морфологическая структура слова в языках различных типов. М., Л. : АН СССР, 1963. С. 52-60.
- 38.Ярцева В. Н. Проблема аналитического строя и формы анализа. Аналитические конструкции в языках различных типов. М., Л. : Наука, 1965. С. 58-69.
- 39.Abad Nebot F. Curso de lengua española. Madrid: Sociedad General Española de Librería, 1981. 125 p.
- 40.Alarcos Llorach E. Gramática de la lengua española. СПб. : Долина, 1997. 406 с.
- 41.Alcina Franch J., Blecua J. M. Gramática española. 7-a edición. Barcelona : Ariel, 1989. 1274 p.

42. Alonso A., Henríquez Ureña P. Gramática castellana. Segundo curso. Buenos Aires: S. A., 1938. 239 p., P. 102.
43. Alonso Morales, Ma del Carmen. Las perífrasis verbales en el español de la prensa. URL: http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/asele/pdf/03/03_0289.pdf (дата звернення: 20.09.2020).
44. Andrés-Suárez I. El verbo español: Sistemas medievales y sistema clásico. Madrid : Gredos, 1994. 331 p.
45. Antonio de Nebrija. Gramática de la lengua castellana : Madrid, 1980. P. 9-18.
46. Bassols de Climent M. La calidad de la acción verbal en español. Madrid, 1951. 235 p.
47. Bello A. Gramática de la lengua castellana destinada al uso de los americanos, 2002. Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes: Edición digital a partir de Obras completas. Tomo Cuarto, 3ªed., Caracas, La Casa de Bello, 1995. URL: <http://www.cervantesvirtual.com/obra-visor-din/gramatica-gramatica-de-la-lengua-castellana-destinada-al-uso-de-los-americanos--0/html/> (дата звернення 18.09.2020)
48. Bello A. Gramática de la lengua castellana. Madrid : EDAF, 1984. 379 p.
49. Benveniste E. Problemas de lingüística general II. México : Siglo XXI, 1987. P. 13-47.
50. Campos H. De la oracion simple a la oracion compuesta: curso superior de gramática española. Washington : Georgetown University Press, 1993. 91 p.
51. Cebrian J. C. Gramática de la Lengua Castellana. Paris : La Real Academia Española, 1851. 338 p.
52. Criado de Val M. El verbo español. Madrid: Sociedad Anónima española de traductores y autores, 1969. 457 p.
53. Criado de Val M. Gramática española. Madrid : SAETA, 1958. 242 p.

54. Curso de lengua y civilización española. Madrid : Estudio Internacional Sampere, 1997. 125 p.
55. Diccionario de la lengua Española : веб-сайт.
URL: <http://buscon.rae.es/draeI/SrvltConsulta?TIPO_BUS=3&LEMA=frase> (дата звернення: 20.10.2020).
56. El Mundo. 28.05.2019 : веб-сайт.
URL: <https://www.elmundo.es/internacional/2019/05/-28/5cec52221efa0c54b8b459c.html> (дата звернення: 05.11.2020).
57. El Mundo. 24.10.2018 : веб-сайт.
URL: <https://www.elmundo.es/papel/cultura/2018/10/-24/5bcf6d9268e3ed3658b4625.html> (дата звернення: 05.11.2020).
58. El País. 09.01.2017: веб-сайт.
URL: <https://elpais.com/elpais/2017/01/09/icon/-14839551123763818.html> (дата звернення: 05.11.2020).
59. Fente R., Fernández J., Feijoo L. G. Perífrasis verbales. Madrid : EDI-6, 1983. 141 p.
60. Fernández Pérez M. Las categorías gramaticales (morfológicas) en español. Santiago de Compostela: Universidad de Santiago de Compostela, Servicio de Publicaciones e Intercambio Científico, 1993. 101 p.
61. Fontanella de Weinberg M. B. Los auxiliares españoles. Anales del Instituto de Lingüística, 1970. P. 61-73.
62. Garcia Gonzalez, Javier. Perífrasis verbales. Madrid: SGEL, 2004. 14 p.
63. Gili Gaya, Samuel. Curso superior de sintaxis española. Barcelona: VOX, 2000. 106 p.
64. Gili Gaya, Samuel. Curso superior de sintaxis española. Barcelona: VOX, 2000. 103 p.

65. Guillermo R. Relaciones entre temporalidad y aspecto en el verbo en español. La Coruña : Universidad de Santiago de Compostela, 1990. P. 17-43.
66. Gramática descriptiva de la lengua española, Madrid : Espasa. 1999. 599 p.
67. Gramática Descriptiva de la Lengua Española (Real Academia Española), Madrid : Espasa, 1999. 5351 p.
68. La Voz de Galicia. 26.12.2007 : веб-сайт.
URL: <http://www.lavozdeg Galicia.es/lavozdelaemigracion/2007/12/26/00031198676277911976806.htm> (дата звертання: 10.10.2020).
69. La Voz de Galicia. 03.01.2008: веб-сайт.
URL: <http://www.lavozdeg Galicia.es/lavozdelaemigracion/2008/01/03/00031199361963893351595.htm> (дата звертання: 10.10.2020).
70. La Voz de Galicia. 03.09.2008 : веб-сайт.
URL: <http://www.lavozdeg Galicia.es/mundo/2008/09/03/00031220458978204137852.htm> (дата звертання: 10.10.2020).
71. Lamiquiz Vidal. Morfosintaxis estructural del verbo español. Sevilla : Universidad de Sevilla, 1972, 109 p.
72. Launay M. Acerca de los auxiliares y frases verbales : Lingüística Española Actual, 1980. P. 39-79.
73. Launay M. Acerca de los auxiliares y perífrasis verbales. Madrid : Lingüística Española Actual, 1980. 120 p.
74. Lázaro Carreter F. Diccionario de términos filológicos. Madrid : Gredos, 1977. 443 p.
75. Lázaro Carreter F. Diccionario de términos filológicos, 9-a reimpresión. Madrid : Gráficas Condor, S.A., 1998. 443 p.

76. Lenz R. La oración y sus partes. Estudios de gramática general y castellana. 4-ed. Santiago-Chile : Junta para ampliación de estudios e investigaciones científicas, 1944. 558 p.
77. Libro de estilo. El País. Madrid : Santillana Ediciones Generales, S. L., 2002. 678 p.
78. Libro de redacción de La Vanguardia. Barcelona : La Vanguardia Ediciones S. L. y Editorial Ariel S. A., 2004. 496 p.
79. Llorach A. Emilio. Gramática de la lengua española. Madrid, RAE-Espasa, 1994.
80. Nueva gramática de la lengua española. Sintaxis II. Real Academia Española, Asociación de Academias de la Lengua Española. Madrid : Espasa Libros, 2009. 3885 p.
81. Perez-Rioja J. A. Gramática de la lengua española. Madrid : Editorial Tecnos, 1965. 521 p.
82. Real Academia Española. Nueva gramática de la lengua española. Tomo II : Morfología. Sintaxis, RAE. Madrid : Espasa, 2009. P. 2591–2625.
83. Robles Dégano F. Filosofía del verbo. Madrid : Sociedad de Estudios Filológicos, 1911. 20 p.
84. Seco R. Manual de gramática española. La Habana : Pueblo y educación, 1973. 402 p.
85. Spitzova Eva. Sintaxis de la lengua española. Brno : Masarykova univerzita, 1994, 19 p.
86. Vorónina, M. M. Las perífrasis verbales y el mecanismo de su formación en el español. Матеріали Міжнар. наук. семінару «Дослідження і вивчення романських мов і літератур у контексті національних культур». К. : КДЛУ. 1996. 18 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Порівняння модальних перифраз

Класифікація		
Ж. Гарсія Гонсалес	Рафаель Секо	Гілі Гая
Значення суб'єктивного способу	Зобов'язання	Зобов'язання
Зобов'язання	<i>haber que + infinitivo</i>	
<i>deber + infinitivo</i>	<i>deber + infinitivo</i>	<i>deber + infinitivo</i>
<i>haber de + infinitivo</i>	<i>haber de + infinitivo</i>	<i>haber de + infinitivo</i>
<i>tener que + infinitivo</i>	<i>tener que + infinitivo</i>	<i>tener que + infinitivo</i>
Имовірність або здогад	Гіпотеза	
<i>deber de + infinitivo</i>	<i>deber de + infinitivo</i>	
Намір виконати дію		
<i>tratar de + infinitivo</i>		
Тимчасове значення і суб.модальність		
Намір- майбутнє	Намір	
<i>ir a + infinitivo</i>	<i>ir a + infinitivo</i>	
	<i>haber de + infinitivo</i>	
	Воля	Воля
	<i>querer + infinitivo</i>	<i>querer + infinitivo</i>
		<i>intentar + infinitivo</i>
		<i>prometer + infinitivo</i>
	Можливість	Можливість
	<i>poder + infinitivo</i>	<i>poder + infinitivo</i>
		Бажання
		<i>desear + infinitivo</i>
		Поведінка
		<i>prometer + infinitivo</i>
		<i>esperar + infinitivo</i>
		<i>proponerse + infinitivo</i>
		<i>procurar + infinitivo</i>
		<i>pensar + infinitivo</i>
		<i>temer + infinitivo</i>
		<i>necesitar + infinitivo</i>
		<i>etc.</i>

ДОДАТОК Б

Форми перифрази в «*El País*»

	Перифраз	Кількість				Відсоток статей з наявністю п. вербальний
		із перифразою	статті	заголовки	перифрази в статтях	
1	deber	28	16	0	0,718	41,0%
2	deber de	1	1	0	0,026	2,6%
3	haber de	1	1	0	0,026	2,6%
4	haber que	17	12	0	0,436	30,8%
5	poder	89	33	1	2,282	84,6%
6	querer	10	8	0	0,256	20,5%
7	tener que	24	13	0	0,615	33,3%
	total	170	39	1	4,359	

ДОДАТОК В

Форми перифрази в «*ABC*»

	Перифраз	Кількість				Відсоток статей з наявністю п. вербальний
		із перифразою	статті	заголовки	перифрази в статтях	
1	deber	28	20	0	0,424	30,3%
2	deber de	2	2	0	0,030	3,0%
3	haber de	0	0	0	0,000	0,0%
4	haber que	13	10	1	0,197	15,2%
5	poder	97	49	2	1,470	74,2%
6	querer	11	8	1	0,167	12,1%
7	tener que	19	12	0	0,288	18,2%
	total	170	66	4	2,576	

